

nová skladovací hala

posouzení vlivu navrhované stavby
v areálu společnosti coca-cola hellenic
česká republika, s.r.o.
na krajinný ráz dle ustanovení § 12
zákona č. 114/1992 sb.,
o ochraně přírody a krajiny,
v platném znění

únor 2012

doc. Ing. arch. Ivan VOREL, CSc., autorizovaný architekt ČKA, člen IFLA

ATELIER V

projektová a expertní kancelář v oboru urbanismu, krajinného plánování a ochrany krajiny
Nevanova 1066/52, 163 00 Praha 6, <http://www.atev.cz>, atelier.v@volny.cz

nová skladovací hala

posouzení vlivu navrhované stavby
v areálu společnosti coca-cola hellenic
česká republika, s.r.o.
na krajinný ráz dle ustanovení § 12
zákona č. 114/1992 sb.,
o ochraně přírody a krajiny,
v platném znění

Objednatel:

AS CHEMOPRAG a.s.

Na Babě, 160 00 Praha 6, IČ 29010659

Zpracovatel:

Ing. arch. I. Vorel – ATELIER V

Nevanova 1066/52, 163 00 Praha 6, IČ 15896871

Autoři posouzení:

doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc.

autorizovaný architekt ČKA, člen IFLA

doc. Ing. arch. ThLic. Jiří Kupka, Ph.D.

Ing-Paed IGIP

Ing.arch. Simona Švecová

Datum:

ÚNOR 2012

OBSAH PRÁCE

1	ÚVOD, CÍL ÚKOLU, SPECIFICKÉ OTÁZKY, POSTUP POSOUZENÍ.....	4
1.1	Úvod, cíl posouzení.....	4
1.2	Specifické otázky hodnocení – legislativní rámec	4
1.3	Specifické otázky hodnocení – odborný a metodický rámec	5
1.3.1	Znaky krajinného rázu.....	5
1.3.2	Specifika posuzování KR v urbanizovaném prostředí	8
1.3.3	Metodika.....	9
1.4	Výchozí podklady	11
2	VYMEZENÍ HODNOCENÉHO ÚZEMÍ.....	13
2.1	Popis navrhované stavby s ohledem na možné vlivy na KR a specifické otázky vlivu stavby v dané lokalitě	13
2.2	Vymezení oblasti KR.....	18
2.3	Vymezení potenciálně dotčeného krajinného prostoru	19
3	HODNOCENÍ – IDENTIFIKACE ZNAKŮ KR	21
3.1	Přírodní charakteristika KR a její znaky	21
3.1.1	Obecná přírodní charakteristika.....	21
3.1.2	Přírodní charakteristika PDoKP (MKR).....	27
3.1.2.1	Indikátory přítomnosti přírodních hodnot KR	27
3.1.2.2	Identifikované znaky přírodní charakteristiky KR.....	29
3.2	Kulturní a historická charakteristika KR a její znaky	30
3.2.1	Obecná kulturní a historická charakteristika	30
3.2.2	Kulturní a historická charakteristika MKR	36
3.2.2.1	Historický vývoj MKR	36
3.2.2.2	Indikátory přítomnosti kulturních a historických hodnot KR	37
3.2.2.3	Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky KR	38
3.3	Vizuální charakteristika – estetická atraktivnost, estetické hodnoty, harmonické měřítko a vztahy, prostorová skladba a konfigurace prvků.....	39
3.3.1	Úvod	39
3.3.2	Pojmy analýzy krajinné scény	38
3.3.3	Vizuální charakteristika – širší prostorové vztahy	40
3.3.4	Znaky vizuální scény – prvky, jejich konfigurace a struktury v krajinné scéně.....	48
4	POSOUZENÍ MÍRY VLIVU NS NA IDENTIFIKOVANÉ ZNAKY A HODNOTY.....	50
4.1	Vliv NS na zákonná kritéria krajinného rázu	50
4.1.1	Vliv na přírodní hodnoty	50
4.1.2	Vliv na kulturní a historickou charakteristiku	50
4.1.3	Vliv na ZCHÚ	51
4.1.4	Vliv na VKP	51
4.1.5	Vliv na kulturní dominanty	52
4.1.6	Vliv na estetické hodnoty krajiny	52
4.2	Souhrnná tabulka	61
4.3	Soulad s požadavky ochrany KR HMP	63
4.4	Závěr	63

1 ÚVOD, CÍL ÚKOLU, SPECIFICKÉ OTÁZKY, POSTUP POSOUZENÍ

1.1 Úvod, cíl posouzení

- (1.1.1) Obsahem předložené studie je posouzení navrhované stavby „**nové skladovací haly**“ (dále jen „**NS**“) do prostoru stávajícího areálu společnosti Coca-Cola Hellenic Česká republika, s.r.o. v Praze 14 (v rozsahu a provedení dle předloženého projektu, KRONES AG, 2011), z hlediska zásahu do krajinného rázu (dále jen „**KR**“) ve smyslu § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon**“).
- (1.1.2) Cílem studie je posoudit, jakou měrou se NS bude dotýkat znaků a hodnot KR (přírodní, kulturní a historické charakteristiky) a zákonných kritérií uvedených v §12 (přírodní a estetické hodnoty, významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů v krajině).
- (1.1.3) V případě, že bude vedeno samostatné řízení o zásahu do KR dle §12 zákona, bude studie sloužit pro toto řízení, kdy bude součástí podání účastníka řízení.
- (1.1.4) Tento materiál se **nebude týkat** posouzení dalších aspektů výstavby NS, které nesouvisí s problematikou KR dle dikce zákona, tj. dopravními, stavebně-technickými, architektonickými či urbanistickými souvislostmi, nakořím nesouvisejí s kulturní a historickou charakteristikou KR. Nebude se vztahovat ani na funkční a provozní posouzení ve vztahu ke stávající zástavbě ani na posouzení souladu s platnou územně plánovací dokumentací hlavního města Prahy, neboť to by vybočovalo z rámce zákona č. 114/1992 Sb.

1.2 Specifické otázky hodnocení – legislativní rámec

- (1.2.1) Ochrana KR je zakotvena v **§12 zákona č. 114/1992 Sb.**, o ochraně přírody a krajiny:
- (1) *Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umístování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, estetických hodnot, kulturních dominant krajiny, harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině.*
 - (2) *K umístování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.*
 - (3) *K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.*
 - (4) *Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody 9a)*

- (1.2.2) Každá krajina má svůj ráz ve smyslu §12 zákona. Každou krajinu je možno popsat pomocí přírodní, kulturní a historické charakteristiky. KR je však v různých oblastech a lokalitách (místech KR) různě výrazný, různě čitelný. V určitých situacích jsou znaky jednotlivých charakteristik KR dobře zřetelné a spoluvytvářejí jedinečnost a nezaměnitelnost krajinné scény – vizuálně vnímaného obrazu krajiny. V jiných typech krajiny jsou znaky KR nezřetelné, ty výraznější nejsou příliš četné a celkově vzniká krajina, která zdánlivě není ničím specifická ani zajímavá.
- (1.2.3) Ochrana KR bere v úvahu skutečnost, zdali jsou v krajině přítomny cenné znaky KR nebo ne. Pokud navrhovaný záměr zasahuje do méně významných a nepříliš cenných znaků a hodnot, může být brán jako únosný. Někdy nemůže zasahovat do cennějších znaků a hodnot, protože takové nejsou vůbec v krajině přítomny.
- (1.2.4) Z toho vyplývá, že v krajině s výraznými a jedinečnými znaky a hodnotami KR bude umísťování staveb a záměrů využití území narážet na požadavky ochrany KR dle § 12 mnohem více než v krajině, kde takové znaky a hodnoty nejsou. Stavba nebo záměr se bude muset v cenné krajině více přizpůsobovat zachování znaků a hodnot KR nebo ji v daném rozsahu, objemu a architektonickém řešení nebude možné realizovat vůbec. V ostatních typech krajiny budou omezení z hlediska ochrany KR slabší nebo vzhledem k absenci zákonných znaků a hodnot nebudou stanovena žádná omezení.
- (1.2.5) Ochrana KR se dle dikce zákona vztahuje na veškerou krajinu bez rozdílu, a to i na **krajinu urbanizovanou nebo městskou**. V městské krajině jsou přírodní složky součástí urbanistické struktury a nelze je posuzovat izolovaně od této struktury. V těch částech města, kde jednoznačně převládá význam umělých prvků v krajinné scéně, je třeba zjistit, zdali zde nejsou přítomny znaky a hodnoty, které představují dle zákona kritéria pro umísťování a povolování staveb – přírodní hodnoty, ZCHÚ, VKP a hodnoty estetické, kulturní dominanty, harmonické měřítko a vztahy. Dále je třeba posoudit vliv NS na tato kritéria. V jiných částech území města jsou však přírodní celky a plochy zeleně určující jak pro funkční, sociální a prostorovou strukturu (funkce ekostabilizační, rekreační, prostorotvorná a estetická), tak i pro obraz města a obraz krajiny – krajinný ráz. V takových případech je ochrana KR zcela nezbytná ve všech svých aspektech, které platí i ve volné krajině.
- (1.2.6) Není vyloučeno, že NS těchto dimenzí (skladovací hala SO 01: půdorys cca 150 m x 52 m, výška cca 36 m; hala expedice SO 02: půdorys cca 158 m x 63 m, výška cca 5,5 m) může změnit nebo snížit KR. Bude tedy potřeba vyhodnotit předpokládaný vliv navrhovaného záměru na KR ve smyslu § 12 zákona. Bude se jednat především o **zjištění, zdali a do jaké míry bude zasahovat do tzv. „zákonných kritérií ochrany krajinného rázu“**, tj. přírodních a estetických hodnot, významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant, harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině.

1.3 Specifické otázky hodnocení – odborný a metodický rámec

1.3.1 Znaky krajinného rázu

- (1.3.1.1) Charakter krajiny je fenoménem, který se vyznačuje dvěma důležitými vlastnostmi. Je to proměnlivost a neopakovatelnost. Neobyčejná rozmanitost přírodních a kulturních podmínek vytváří různorodé obrazy krajiny (pojmem „obraz“ vyjadřujeme vnější projev vnitřní struktury). Příkladem je např. krajina členitých pahorkatin, rybničních pánví, údolí velkých řek nebo krajina s převažujícím pokryvem lesů, s intenzivním zemědělstvím v nížinách nebo s rozsáhlými plochami sadů, krajina více či méně urbanizovaných (dokonce urbánních či suburbánních) nebo industrializovaných (ev. postindustriálních) území. Důvody proměnlivosti charakteru

krajiny tkví v přítomnost a nepřítomnost určitých znaků, v jejich vizuálním projevu, výraznosti a jedinečnosti, kombinaci a prostorových vztazích.

- (1.3.1.2) Jsou to tedy tzv. „**znaky krajinného rázu**“, které odlišují od sebe různé oblasti a místa v krajině a které zároveň mohou být různým segmentům krajiny společné. Tyto znaky jsou převážně vizuálně vnímatelné v krajinné scéně. Jsou to rysy georeliéfu, přítomnost určitých specifických vodních prvků, které určují charakter dílčích scénérií a projevují se i v celkových panoramatech krajiny. Je to také charakter porostů odpovídající přírodním podmínkám toho či onoho místa nebo oblasti. Stejný význam jako přírodní prvky mají pro vizuální scénu též prvky kulturní (civilizační). Jedná se o způsoby hospodářského využívání krajiny, o formy osídlení (včetně polohy sídel v krajině), o strukturu sídel a architektonický výraz jednotlivých staveb (forma, hmota, půdorys, materiály, barvy, architektonické detaily). Kulturní prvky a jejich vazby spoluvytvářejí krajinnou scénu a podobně jako přírodní prvky dotvářejí prostorovou skladbu, výraznost a nezaměnitelnost scénérií. Navíc velmi výrazně spoluvytvářejí harmonii či disharmonii měřítka krajiny a také se výrazně projevují v harmonii či disharmonii vztahů v krajině.
- (1.3.1.3) Těmito vlastnostmi jsou spoluurčovány také další důležité vizuální aspekty krajinné scény – prostorové členění krajiny, morfologie jednotlivých prostorů a uspořádání (konfigurace) jednotlivých prvků. Tak vznikají důležité znaky KR, jakými je uzavřenost či otevřenost scény, způsob vymezení prostoru, návaznost jednotlivých prostorů, uspořádání a tvar horizontů, uspořádání dominant a podobně.
- (1.3.1.4) Některé znaky KR náleží jak mezi znaky přírodní charakteristiky, tak i mezi znaky kulturní a historické charakteristiky. Za znaky přírodní charakteristiky musíme brát přítomnost a vizuální projev (někdy se však přítomnost určitého přírodního prvku nemusí vizuálně projevovat) přírodních prvků. Může se přitom jednat nikoliv o přirozeně vzniklé a vyvíjející se ekosystémy, nýbrž o uměle vzniklé a udržované prvky. V tomto smyslu je znakem přírodní charakteristiky alej cenných dubů, starobylá lovecká obora nebo skladba orné půdy a ovocných sadů. Tyto prvky budou současně znaky kulturní a historické charakteristiky – alej jako součást komponovaného areálu, obora a skladba zemědělské půdy a sadů jako významný doklad struktury feudálního hospodářského celku.
- (1.3.1.5) V krajinných scénách různých segmentů krajiny často nalézáme společné znaky. Hovoříme o krajinách podobného charakteru a máme na mysli především vizuální projev různých prvků, jevů a rysů krajiny – vizuální scénu. V přítomnosti společných základních znaků přírodní, kulturní nebo historické charakteristiky tkví podstata určitých typů krajinného rázu. Rozmanitost krajiny je však neobyčejná. K tomu přispívá neopakovatelnost situací, diverzita, výraznost a jedinečnost jednotlivých znaků KR, prostorové uspořádání – konfigurace hmotných prvků krajinné scény a proměnlivost měřítko.
- (1.3.1.6) Ráz krajiny je výrazně ovlivněn charakterem přírodních složek a jejich vizuálním projevem v krajinné scéně. Přírodní hodnota KR je tvořena hodnotou přírodovědnou a hodnotou vizuální (správněji senzuální). Zatímco přírodovědná hodnota je dána součtem měr vzácnosti (ojedinělosti), dochovanosti a ohroženosti daného přírodního či kulturně-přírodního prvku, složky nebo celého ekosystému, vizuální či senzuální hodnota prvku nebo složky spočívá v podílu na utváření celkového působení krajiny na smysly člověka a velikosti ovlivněného území (CULEK, 2006). Podle Culka můžeme přírodní podmínky tvořící charakter krajiny rozdělit na pět složek a to na složku topografickou (georeliéf), petrologicko-pedologickou, hydrologickou, atmosférickou a biotickou. Přírodovědná hodnota se nemusí výrazněji projevit v krajinné scéně a ovlivní KR pouze omezeně. Přesto je ve smyslu §12 zákona míra zásahu do přírodních (tedy i přírodovědných) hodnot

jedním z kritérií ochrany KR. Je to proto, že KR je sice především kategorií vizuální, ale význam místa a cennost jednotlivých znaků se na výraznosti a zvláštnosti KR podílí.

- (1.3.1.7)** Často se při hodnocení KR objevuje otázka, zdali lze hodnoty, které jsou chráněny podle jiných částí zákona č. 114/1992 Sb., než je §12, považovat za přírodní hodnoty ve smyslu tohoto paragrafu. Přírodní hodnoty krajiny, spočívající např. v přítomnosti cenných biotopů a přirozených ekosystémů, mohou být do určité míry viditelné a spoluvytvářejí krajinnou scénu a dílčí scenérie. Tyto přírodní hodnoty jsou již velmi často chráněny existující legislativou jako významné krajinné prvky, součásti ÚSES, zvláště chráněná území, památné stromy a plochy soustavy Natura 2000. Přítomnost lokalit chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb. lze při identifikaci znaků KR považovat za indikátory přítomnosti přírodních hodnot. Samotnou skutečnost, že se např. jedná o maloplošné ZCHÚ nelze tedy považovat za hodnotu KR. Tou je cennost vlastní lokality a její vizuální projev, tvořící spolu znak přírodní charakteristiky. Zásah navrhované stavby do ZCHÚ je však tzv. kritériem ochrany KR dle §12 zákona.
- (1.3.1.8)** Krajina v sobě skrývá stopy kulturního a historického vývoje. Jsou to stopy hovořící o kulturním vývoji, o vývoji filosofie a umění, o hospodářském vývoji, o technických schopnostech a vyspělosti, o citovém vztahu ke krajině a k její kráse. Tyto stopy dokládají odlišnosti a specifické rysy vývoje krajiny v závislosti na přírodních podmínkách krajiny, na kulturních tradicích i na významných impulsech vývoje krajiny, jakými byly politické události nebo vliv významných osobností. Všechny tyto skutečnosti jsou významné pro ráz krajiny, neboť rázovitost a charakter krajiny, vyjádřené především působivostí vizuální scény, se skrývá též ve vlastnostech nehmotných, v kulturních a historických hodnotách a v symbolických významech.
- (1.3.1.9)** Mnohé ze znaků kulturní a historické charakteristiky KR jsou takovými hodnotami, které jsou chráněny památkovou péčí. Skutečnost, že některý prvek krajiny je kulturní památkou, že určitý segment krajiny je krajinnou památkovou zónou nebo že sídlo je památkovou rezervací nebo zónou, představuje z hlediska KR indikátor přítomnosti kulturních a historických hodnot (tkvících v cennosti a významu nebo ve vizuálním projevu), které mohou významně spoluvytvářet rázovitost krajiny. Nelze proto a priori považovat pozornost věnovanou určitým významným stopám kulturního a historického vývoje ze strany státní památkové péče a státní ochrany přírody za konfliktní překryv. K tomu většinou dojde nikoliv v případě ochrany KR (tam jsou si zájmy ochrany přírody a památkové péče většinou blízké), ale pokud je ochranou přírody a krajiny chráněn např. určitý prvek historické krajinné úpravy (park, alej) jako VKP, památný strom, součást ÚSES nebo v rámci ZCHÚ.
- (1.3.1.10) Rysy krajiny jsou tvořeny skupinami znaků jednotlivých charakteristik a estetické atraktivnosti (estetických hodnot):**

A Přírodní charakteristika	
A.1	reliéf terénu a síť vodotečí
vytváří základní členění krajiny, základní prostorový rámec, vymezení prostorů a základní rysy konfigurace, prostorových a měřítkových vztahů	
A.2	aktuální stav vegetace
dotváří obraz krajiny a její prostorové členění, spoluvytváří přírodní nebo přírodě blízký výraz krajinné scény a obraz hospodářského využití krajiny, svědčí o způsobech kultivace a proměn krajiny v současnosti i v historii	

B Kulturní a historická charakteristika
B.1 struktura osídlení a cestní síť
svědčí o vývoji postupného osidlování a hospodářského využití krajiny a spoluvytváří obraz kulturní krajiny
B.2 vesnická sídla a lidová architektura
vytváří nezaměnitelné znaky obrazu kulturní krajiny
B.3 kulturní dominanty
jsou často markantními body krajiny
B.4 dominantní rysy krajinné struktury
C Estetická atraktivnost (estetické hodnoty) krajinné scény
C.1 vymezení prostorů, konfigurace prvků, význam dominant
základní aspekty uspořádání vizuální scény, vytvářející předpoklady pro vznik estetických hodnot
C.2 rozlišitelnost a nezaměnitelnost scenérií
významné aspekty jedinečnosti a svébytnosti charakteru krajiny
C.3 harmonie prostorových vztahů, harmonie měřítka
významné rysy krajinné scény, které spoluvytvářejí estetické hodnoty krajiny
C.4 přírodní charakter scenerií
významná estetická hodnota

1.3.2 Specifika posuzování KR v urbanizovaném prostředí

- (1.3.2.1)** Hodnocení vlivu záměrů na KR v urbanizované krajině nebo přímo v městské krajině přináší řadu problémů. Obecné pojmy, vyjádřené textem § 12 zákona, jsou obtížně použitelné v prostředí, kde přírodní složky jsou silně přetvořené, v charakteru prostředí hrají málo významnou roli, v panoramatech se projevují málo. Charakter prostředí vnímaný ve vizuální scéně je rozhodujícím způsobem vytvářen umělými prvky urbánní struktury – stavbami, zpevněnými plochami, liniemi a prvky technické infrastruktury atd., ale také městskými funkcemi – intenzivním užíváním prostoru, pohybem lidí a vozidel, hlukem, osvětlením atd. Vzhledem k významu umělých složek vystupují do popředí hlediska urbanistická a architektonická mnohem silněji, než hlediska ochrany přírody a krajiny. V této situaci je třeba se důsledně držet díky zákona a posuzovat vliv NS nebo záměru využití území na výše zmiňovaná zákonná kritéria ochrany KR, aniž bychom vybočovali z rámce zákona.
- (1.3.2.2)** Aplikace §12 v extrémně urbanizované krajině bez jakýchkoliv přírodních a přírodě blízkých prvků je mimořádně obtížné a zřejmě i nesprávné, neboť neodpovídá cílům zákona. Ochranu KR je tedy třeba uplatňovat na celém území města v odpovídajících krajinných souvislostech, přičemž zvláštní pozornost je třeba věnovat třem situacím:

- Pokud se jedná o **území přírodního nebo přírodě blízkého charakteru**, které je významné svojí rozlohou nebo prostorovým významem. V prostorové scéně převládají (nebo hrají významnou úlohu) přírodní prvky (terén, voda, vegetace) oproti stavbám a zařízením. Zpravidla se jedná se o výrazné přírodní celky krajiny města.
- Pokud se jedná o území, kde jsou přítomna **chráněná území, významné krajinné prvky** nebo **přírodní parky** chráněné podle zákona o ochraně přírody a krajiny.
- Pokud má stavba nebo záměr využití území takový význam ve struktuře města a v krajinné scéně, že bude ovlivňovat krajinu v **celoměstských souvislostech** (zásah do struktury přírodního a krajinného prostředí města, zásah do panoramat městské krajiny).

(1.3.2.3) Je zřejmé, že tímto případem může být navrhovaná stavba záměru „**nové skladovací haly**“ do prostoru stávajícího areálu společnosti Coca-Cola Hellenic Česká republika, s.r.o., a to v bodě a), b), případně c). Záměr je umístěn v blízkosti a vazbě na přírodě blízké prvky městské krajiny (vodoteč, doprovodná zeleň), na severu probíhá hranice přírodního parku Klánovice – Čihadla, přičemž přírodní parky jsou vyhlašovány k ochraně před činnostmi, jež by mohly vést k rušení, poškození nebo k zničení dochovaného stavu území, cenného pro svůj krajinný ráz a soustředěné estetické a přírodní hodnoty. Narušení přírodního parku přitom nemusí být spojeno jen se záměry situovanými přímo na jejich území – vizuální narušení stavu přírodního parku je možné i záměry ležícími mimo jeho hranice. Kromě toho není vyloučeno, že stavba těchto dimenzí (skladovací hala SO 01: půdorys cca 150 m x 52 m, výška cca 36 m; hala expedice SO 02: půdorys cca 158 m x 63 m, výška cca 5,5 m) může ovlivnit krajinu v celoměstských souvislostech. Z těchto důvodů je posouzení NS z hlediska zásahu do KR území legitimním a potřebným krokem v procesu schvalování posuzovaného záměru.

1.3.3 Metodika

- (1.3.3.1) Posouzení bude vycházet z terénních průzkumů a z dokumentace stavby (vizualizace, projektová dokumentace, průvodní zpráva). Bude využívat postupu hodnocení dle Metodického postupu (VOREL – CULEK – BUKÁČEK – MATĚJKA – SKLENIČKA, 2004), který vychází z textu §12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Výklad jednotlivých pojmů koresponduje s metodikou hodnocení krajinného rázu používanou správou CHKO ČR (BUKÁČEK – MATĚJKA) a s návrhem metodického doporučení, vypracovaného AOPK ČR (MÍCHAL [ed.]1998).
- (1.3.3.2) Zaměření pozornosti ochrany dle §12 v městské krajině koresponduje s mírou užití §12 v zastavěném území, jak ji definuje Metodický návod (VOREL – CULEK – BUKÁČEK – MATĚJKA – SKLENIČKA, 2004): „*Péče o ráz krajiny musí být věnována rovněž územím v městské struktuře, kde KR představuje zřetelnou hodnotu. Jsou to nejenom zvláště chráněná území nebo přírodní parky, ale i další části systému přírodního prostředí města – přírodní celky koridorů vodotečí, nezastavěné náhorní polohy a enklávy lesních porostů, rozsáhlých lesoparků a zemědělské půdy. Jsou to též polohy v urbanizovaných územích, kde rysy krajinné struktury (např. terénní horizonty, výrazné porosty, ozeleněné svahy, terénní dominanty) výrazně spoluurčují charakter prostorové scény*“.
- (1.3.3.3) Dle Metodického postupu (VOREL – CULEK – BUKÁČEK – MATĚJKA – SKLENIČKA, 2004) probíhá posouzení navrhovaného záměru na KR v následujících fázích:

1 Vymezení hodnoceného území
1.1 Popis navrhovaného záměru (stavby nebo využití území) popis z hlediska možného ovlivnění krajinného rázu navrhovanou stavbou nebo navrhovaným využitím území, konfliktů, definování cíle a klíčových otázek hodnocení na základě obecné charakteristiky území a očekávaného vlivu navrhované stavby nebo využití území
1.2 Vymezení potenciálně dotčeného krajinného prostoru (PDoKP) vymezení dotčeného krajinného prostoru (místa krajinného rázu) pomocí okruhu potenciální viditelnosti a pomocí vizuálních bariér jakožto území skutečně nebo potenciálně zasaženého vlivem navrhované stavby nebo využití území. Vymezuje se pomocí bariér očekávané viditelnosti stavby (terénní horizonty, okraje lesních porostů, hmoty nelesní zeleně, horizonty a okraje zástavby)
2 Hodnocení
2.1 Vymezení oblastí a míst krajinného rázu vymezení jednotlivých míst KR v PDoKP - obecná charakteristika širšího území (oblasti krajinného rázu) a jeho zařazení do krajinných souvislostí (biogeografie, geomorfologie, vegetační kryt, osídlení, kultura, historie)

2.2 Identifikace znaků a hodnot přírodní, kulturní a historické charakteristiky
identifikace znaků a hodnot krajinného rázu v oblastech a místech krajinného rázu a
klasifikace identifikovaných znaků z hlediska významu jednotlivých znaků v souboru
typických znaků krajinného rázu dané oblasti nebo místa a z hlediska jejich cennosti

3 Posouzení zásahu

3.1 Posouzení míry vlivu záměru na identifikované znaky a hodnoty
odstupňování významu a cennosti jednotlivých rysů a hodnot na hodnoty běžné,
významné pro ráz krajiny, určující ráz krajiny, jedinečné v rámci oblasti krajinného rázu
nebo v rámci státu

3.2 Určení únosnosti zjištěné míry vlivu
shrnutí výsledků předchozího hodnocení, zvážení míry zásahů do jednotlivých hodnot,
zvážení významu a cennosti jednotlivých rysů a hodnot (významné, určující,
jedinečné), vyslovení závěru (přijatelný, nepřijatelný, na hranici přijatelnosti),
eventuálně podmínek pro minimalizaci zásahu do krajinného rázu

- (1.3.3.4)** Ve výše uvedeném Metodickém postupu (VOREL – CULEK – BUKÁČEK – MATĚJKA – SKLENIČKA, 2004) jsou vysvětleny pojmy, se kterými posouzení pracuje. Jedná se o pojmy uvedené v §12 zákona a o pojmy související.

krajina – část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky (§3 zákona)

krajinný ráz – je dán přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého místa nebo oblasti (§12 zákona), resp. vnímatelnými znaky a hodnotami těchto charakteristik

oblast krajinného rázu – je krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu. Je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik.

místo krajinného rázu – část krajiny homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem. Jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti.

estetická hodnota krajiny – je projevem přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítko a vztahů v krajině a je výsledkem trvale udržitelného vývoje krajiny. Předpokladem vzniku estetické hodnoty jsou subjektivní vlastnosti pozorovatele, objektivní okolnosti pozorování a objektivní vlastnosti krajiny (skladba a formy prostorů, konfigurace prvků, struktura složek).

přírodní hodnota – je dána kvalitativními parametry zastoupených ekosystémů ve vztahu k jejich trvalé udržitelnosti, vysokou četností jednotlivých typů ekosystémů, členitou morfologií krajiny, harmonickým charakterem interakcí mezi ekosystémy, výraznými přírodními dominantami krajiny

významný krajinný prvek – dle ustanovení §3, odst. 1, písm. b) zákona

zvláště chráněné území – dle ustanovení §3, odst. 1, písm. f) zákona

kulturní dominanta krajiny – je krajinný prvek či složka v krajině nebo dochované stopy kultivace krajiny, jejichž význam je nesporný z historického hlediska, architektury či jiného oboru lidské činnosti a které ve svém projevu převládajícím způsobem ovlivňují souhrn charakteristik daného místa či oblasti

harmonické měřítko krajiny – vyjadřuje takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu činností člověka a přírodního prostředí a způsobům trvale udržitelného využívání dané krajiny. Z hlediska fyzických vlastností krajiny se jedná o soulad měřítko celku a měřítko a jednotlivých prvků.

harmonické vztahy v krajině – vyjadřují soulad činností člověka a přírodního prostředí (absence rušivých jevů), trvalou udržitelnost užívání krajiny, harmonický soulad jednotlivých prvků a prostorů krajinné scény

charakteristika krajinného rázu – uspořádání krajinných složek, prvků a jevů nebo jejich souborů, které se podílejí na vzniku rázu krajiny. Jedná se o charakteristiky přírodní, kulturní a historické. Vnímáme ji jako soubor typických znaků.

historická charakteristika krajinného rázu – je specifickou součástí kulturní charakteristiky a spočívá v souvislostech kulturních a přírodních charakteristik oblasti či místa. Historická charakteristika je klíčová pro pochopení logiky vztahů mezi přírodními vlastnostmi krajiny, jejím využíváním a vzhledem a jejich trvalé (dlouhodobé) udržitelnosti.

kulturní charakteristika krajinného rázu – je dána způsobem využívání přírodních zdrojů člověkem a stopami, které v krajině zanechal

přírodní charakteristika krajinného rázu – zahrnuje vlastnosti krajiny určené jak trvalými přírodními podmínkami, kterými jsou především geologické, geomorfologické, klimatické a biogeografické poměry, tak aktuálním staveb ekosystémů

činnost snižující estetickou a přírodní hodnotu krajinného rázu oblasti či místa – taková činnost, která natolik naruší specifické znaky a hodnoty oblasti či místa, že změní význam a obsah jednotlivých charakteristik

1.4 Výchozí podklady

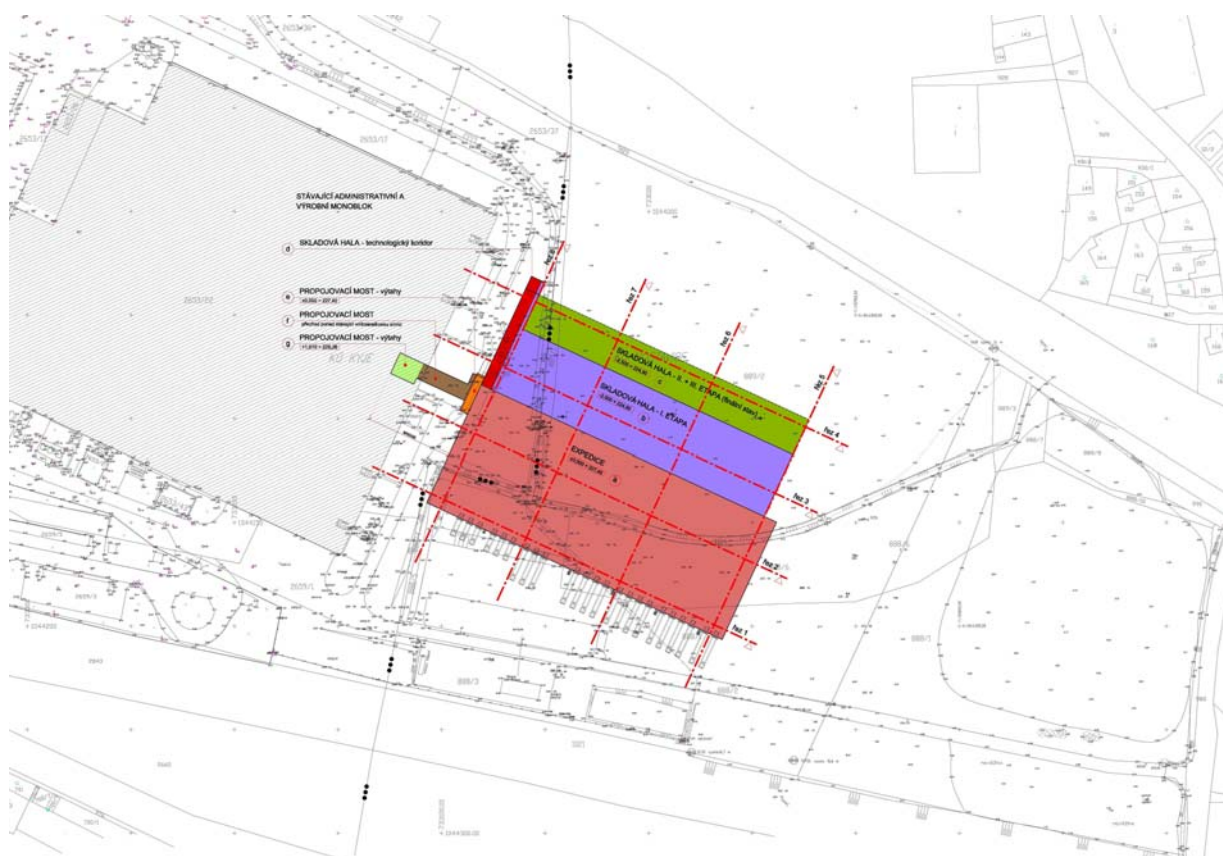
- Terénní průzkum byl v lokalitě proveden v listopadu 2011.
- Poklady poskytnuté objednatelem (KRONES AG, 2011)
- *Územně analytické podklady hlavního města Prahy, Jev 17 – Oblast krajinného rázu a její charakteristika a Jev 18 – Místo krajinného rázu a jeho charakteristika* (LÖW & spol., s.r.o., Brno, 2008) (<http://www.urm.cz>)
- *Územní plán sídelního útvaru hl. m. Prahy* (<http://wgp.urm.cz>)
- *Územně analytické podklady hl. m. Prahy* (<http://www.urm.cz>)
- CULEK, Martin (ed.) a kol., *Biogeografické členění České republiky*. Praha: Enigma, 1996.
- CULEK, Martin a kol., *Biogeografické členění české republiky. II. díl*. Praha: AOPK ČR, 2005.
- DEMEK, Jaromír (ed.), *Hory a nížiny. Zeměpisný lexikon ČSR*. Praha: Academia, 1987.
- DEMEK, Jaromír, MACKOVČIN, Petr (eds.) a kol., *Hory a nížiny. Zeměpisný lexikon ČR*. Brno: AOPK ČR, 2006.
- *Historický lexikon obcí České republiky 1869 - 2005*. Praha: ČSÚ, 2006.
- KOVANDA, Jiří a kolektiv: *Neživá příroda Prahy a jejího okolí*. Praha: Academia, 2001.
- KUBÍKOVÁ, Jarmila, LOŽEK, Vojen, ŠPRYŇAR, Pavel a kol., *Praha*. In: MACKOVČIN, Peter a SEDLÁČEK, Miroslav (eds.), *Chráněná území ČR*, svazek XII. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, 2005.
- LAŠŤOVKOVÁ, Barbora – KOŤÁTKO, Jiří, *Pražské usedlosti*. Praha: Libri 2007.
- NĚMEC, Jan – LOŽEK, Vojen a kol., *Chráněná území ČR 2. Praha*. Praha: Consult pro AOPK ČR, 1997.
- NEUHÄUSLOVÁ, Zdenka a kol., *Mapa potenciální přirozené vegetace ČR*. Praha: Academia, 2001.
- POCHE, Emanuel, *Prahou krok za krokem*. Praha: Panorama 1985.
- RUTH, František, *Kronika královské Prahy a obcí sousedních II.* (reprint), Praha: Lidové noviny 1995.
- ŠUBERT, František Adolf, *Čechy*. Svazek 3. Praha: Otto [po r. 1880].

- VOREL, Ivan (ed.) et al., *Krajinný ráz a východiska jeho hodnocení*. Praha: Nakladatelství Naděžda Skleničková, 2006.
- *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850-1970*. Praha: Federální statistický úřad, 1978.
- *Vyšší geomorfologické jednotky České republiky. Major Geomorphological Units of the Czech Republic*. Praha: Český úřad zeměměřický a katastrální, 1996.
- ŽÁČEK, Franta – STEHLÍK, František, *Historický a orientační průvodce Prahou*. Praha: nakl. Františka Stehlíka, 1929.
- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (<http://aopk.cz>)
- Česká geologická služba, mapový server (<http://www.geology.cz>)
- Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích (<http://archiv.cbvk.cz>)
- Lesy hl. města Prahy (<http://www.lesypraha.cz>)
- Mapová portál Seznam (<http://www.mapy.cz>)
- Mapový portál Cenia (<http://geoportal.cenia.cz>)
- Mapový server AOPK ČR (<http://mapy.nature.cz>)
- Mapový projekt ÚSOP (<http://drusop.nature.cz>)
- Mapový portál Google Earth
- Mapová aplikace Laboratoře geoinformatiky UJEP (<http://oldmaps.geolab.cz>)
- Naučná stezka Prahy 14 (<http://www.praha14.cz>)
- Péče o památky hl. města Prahy (<http://pamatky.praha-mesto.cz>)
- Praha zelená (<http://www.prahazelena.cz>)
- ÚHÚL Brandýs n. L. (<http://www.uhul.cz>)
- Ústřední seznam kulturních nemovitých památek, NPÚ (<http://monumnet.npu.cz>)
- Ústřední seznam ochrany přírody (ÚSOP), AOPK ČR (<http://drusop.nature.cz/>)
- Vodohospodářský informační portál (<http://www.voda.gov.cz/portal>)
- Wikipedie, otevřená encyklopedie (<http://www.wikipedia.org>)

2 VYMEZENÍ HODNOCENÉHO ÚZEMÍ

2.1 Popis navrhované stavby s ohledem na možné vlivy na KR a specifické otázky vlivu stavby v dané lokalitě

(2.1.1) Předmětem posouzení je záměr výstavby **nové skladovací haly** do prostoru stávajícího areálu společnosti Coca-Cola Hellenic Česká republika, s.r.o. na pozemky, které jsou v majetku investora, v Praze 14. Následující popis záměrů pochází z podkladů poskytnutých investorem.

Obr. 2.1.1: Situace záměru. (poskytnuto objednatelem)

(2.1.2) Jedná se o plně automatizovanou skladovací halu, jejíž součástí bude i kompletní logistické zázemí, včetně zázemí pro zaměstnance.

Celý objekt „Nové skladovací haly“ lze rozdělit na dvě hlavní části, jenž jsou charakteristické svou funkcí a dále velikostí.

Vlastní Skladovací hala SO 01 bude mít půdorysné rozměry cca 144 m x 51,25 m a výšku cca 36 m. Zmíněné logistické zázemí, tj. Hala expedice SO 02, bude na skladovací halu navazovat v její jižní části a představuje halový objekt půdorysných rozměrů cca 160 m x 63 m a výšky cca 8,25 a 9,85 m.

Obr. 2.1.2, 2.1.3: Lokalita NS na leteckém snímku. (podklady investora)

Obr. 2.1.4, 2.1.5: Lokalita NS na leteckém snímku. (podklady investora)

Architektonické řešení je dáno funkcí jednotlivých objektů a areálu jako celku. Jedná se o průmyslové objekty halového charakteru, kde celou objemovou a kompoziční skladbu převážně určuje technologie a navazující logistika.

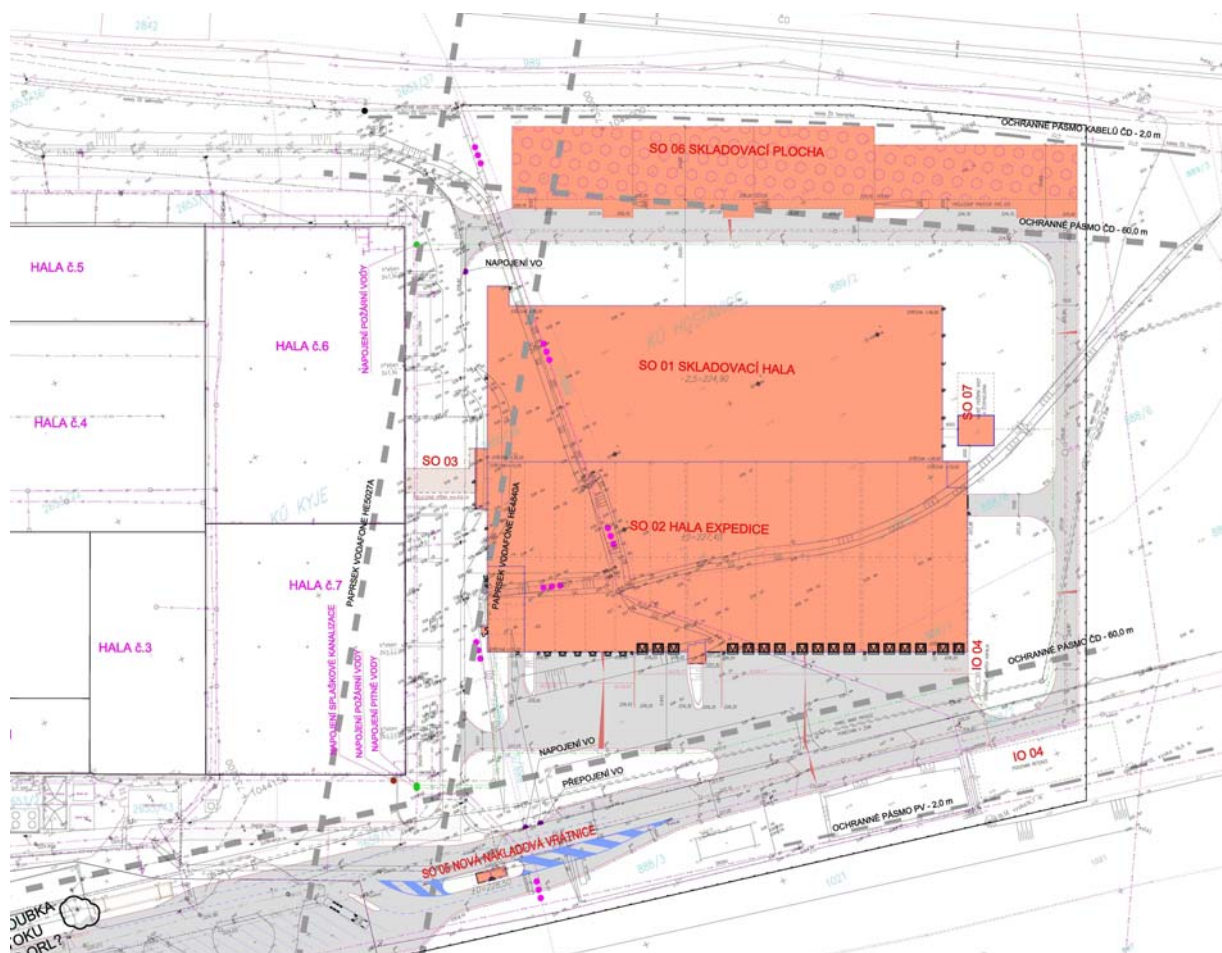
Objekt vlastní Skladovací haly SO 01 je velmi jednoduchého tvaru - obdélného půdorysu, konstantní výšky se střechou v mírném spádu, který je však skryt obvodovou atikou. Opláštění objektu bude provedeno z tepelně izolovaného systémového kovového pláště. Plášť bude tvořen z kovových sendvičových panelů s výplní z minerální vaty. Panely budou kladeny horizontálně a uchytávány přímo na svislé nosné konstrukce vlastního skladovacího systému. Všechny prvky pláště budou povrchově upraveny již z výroby. Vzhledem k velikým plochám stěn, které nebudou členěny žádnými okny, neboť technologie ani vnitřní prostředí haly nevyžadují denní osvětlení, je barevné řešení objektu navrženo v kombinaci několika odstínů barev s horizontálním členěním, tak aby došlo k optickému rozbití objemu celého objektu. Ve střechě objektu jsou navrženy světlíky.

Objekt přilehlého logistického zázemí, SO 02 Hala expedice, je též velmi jednoduchého tvaru, avšak nepoměrně nižší výšky. Jedná se o halový objekt, jehož opláštění bude korespondovat s vlastní skladovací halou, a to jak použitými typy panelů, tak i barevností. Střecha objektu odpovídá dvoulodnímu provedení haly a je mírně sklonitá do třech úžlabí. Ve střechě objektu jsou navrženy světlíky.

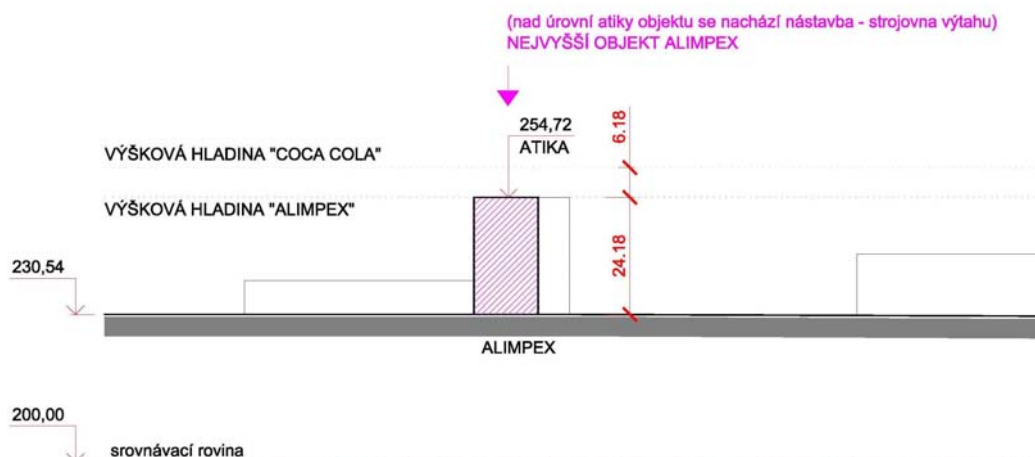
Prakticky v celé délce jižní fasády objektu jsou osazena vrata pro nakládání nákladních vozů (kamionů) s vyrovnávacími můstky výšky 1,2 m nad terénem, a dále vrata se zastřešeným prostorem pro nakládání malých automobilů. V prostoru mezi nakládkou malých automobilů a kamionů je situována nájezdová rampa pro možnost výjezdu

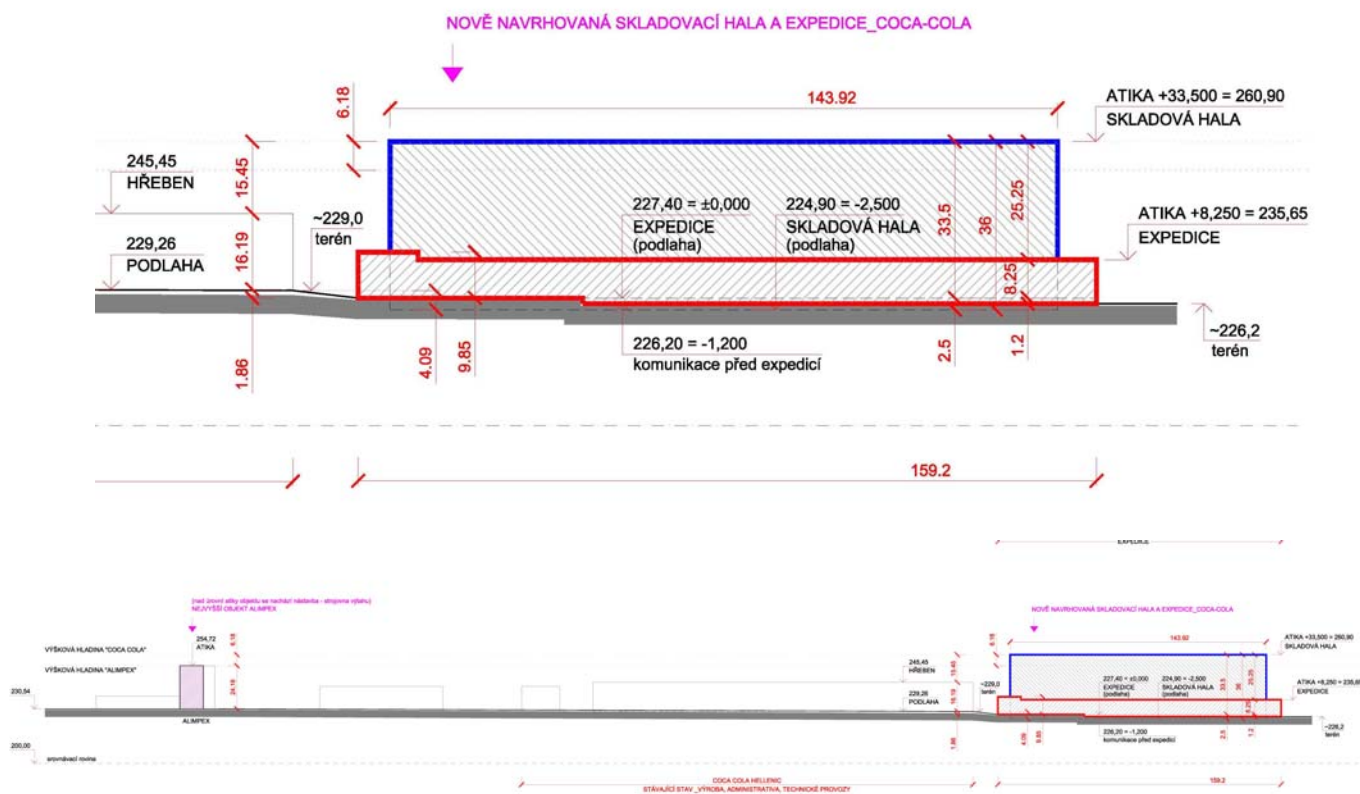
vysokozdvíhacích vozíků. K východní fasádě „Haly expedice“ je orientována nájezdová rampa k vratům pro vjezd manipulační techniky údržby. U západní fasády „Haly expedice“ (uvnitř haly), je situován dvoupodlažní sociálně-provozní vestavek s okny orientovanými do západní fasády. Kromě provozních místností (plynová kotelná, rozvodna, místnost serveru) jsou zde umístěny kanceláře a zázemí pro zaměstnance.

Uvedené objekty „Nové skladovací haly“ SO 01, SO 02 doplňuje Spojovací most SO 03, kterým je západní strana „Haly expedice“ propojena se stávajícím výrobním objektem.

Obr. 2.1.6: Situace záměru. (poskytnuto objednatelem)

Obr. 2.1.7: Návaznost stavby na okolní zástavbu. (poskytnuto objednatelem)

(2.1.3) V rámci **komentáře k NS** bude nutné se vyjádřit ke **specifickým otázkám problematiky vizuálního projevu NS** v krajině scéně, což se týká zejména:

- polohy NS vůči cenným partiím městské krajiny s přítomnými znaky a hodnotami přírodní, kulturní a historické charakteristiky KR
- výšky a objemu NS vzhledem ke geomorfologii a vzhledem ke skutečné viditelnosti v blízkých i v dálkových pohledech
- vizuálního uplatnění NS v kontextu přírodních a přírodně blízkých partií krajiny.

(2.1.4) Všechny tyto otázky jsou v případě posuzované stavby do určité míry relevantní. Jedná se o záměr, který má z hlediska vizuálního projevu několik **výhod**, ale mohlo by být také poukázáno na některé možné **nevýhody** (nutno prověřit):

1 Výhody

- nevelký dotčený prostor vzhledem ke konfiguraci terénu a k vizuálním bariérám (železniční násypy, zelené koridory)
- umístění ve vazbě na stávající zástavbu lokality (rozsáhlý stávající areál) a na velký průmyslový areál Malešicko - Kyjský
- industriální charakter lokality vymezené železničními tratěmi (+ silnice)
- krajinářsky nepříliš atraktivní lokalita (industriální plocha, dopravní stavby)

2 Nevýhody

- umístění při hranicích přírodního parku Klánovice – Čihadla
- umístění nedaleko krajinářsky a ekologicky cenných partií městské krajiny (niva Rokytka, V Pískovně, Počernický rybník)
- umístění v blízkosti jádra původních Hostavic (zbytky původní struktury)
- poměrně velké dimenze NS (výška skladovací haly SO 01 cca 36 m, objem)

(2.1.5) Pro celkové posouzení NS je tedy třeba odpovědět na tyto **standardní otázky**:

a) Vyznačuje se ráz krajiny v prostoru dotčeném vlivem NS znaky přírodní, kulturní a historické charakteristiky KR a hodnotami estetickými? Mají přítomné znaky a hodnoty jedinečný význam?

b) Pokud jsou přítomny znaky jedinečného a neopakovatelného významu, bude do nich NS nepříznivě zasahovat a jakou měrou?

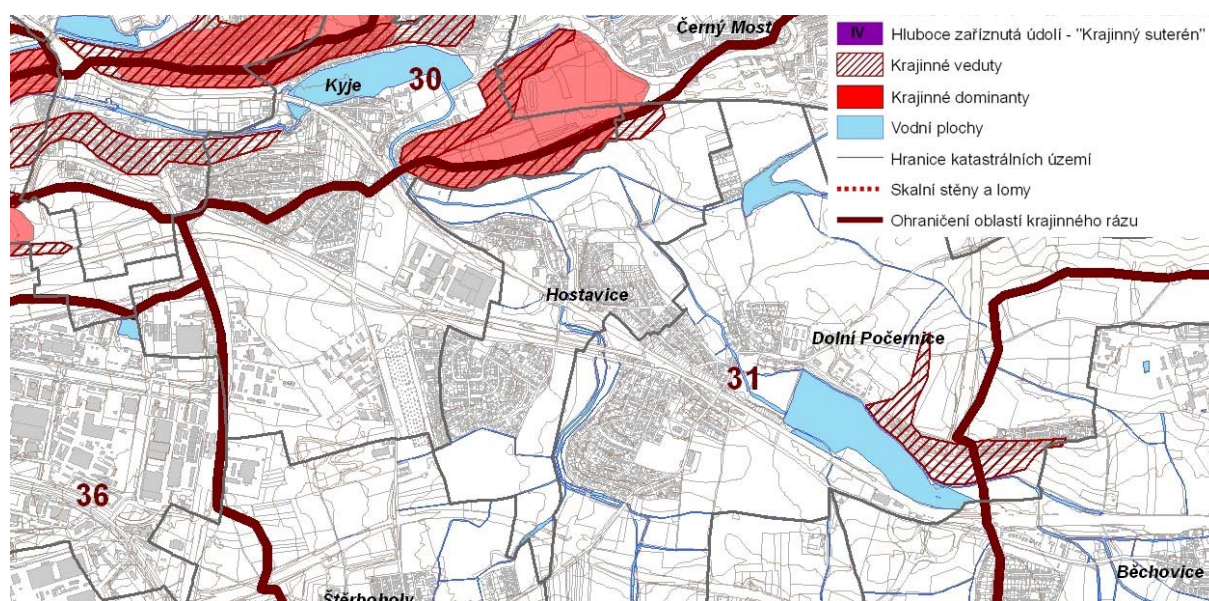
c) Ovlivní NS podstatným způsobem krajinná panoramata, bude zasahovat do cenných dílčích scenerií?

2.2 Vymezení oblasti KR

(2.2.1) Aby bylo možné zařadit řešené území do určitého širšího krajinného rámce, do krajinných souvislostí (biogeografie, geomorfologie, vegetační kryt, osídlení, kultura, historie), lze v rámci posouzení vymezit tzv. „**oblast krajinného rázu**“ (ObKR), která reprezentuje určitý charakter utváření krajiny z hlediska geomorfologie a vegetačního krytu, z hlediska charakteru a forem osídlení a hospodářského využití. Dle výše uváděného Metodického postupu (VOREL, CULEK, BUKÁČEK, MATĚJKA, SKLENIČKA, 2004) je oblast krajinného rázu definována jako krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu. Je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik.

(2.2.2) V *Územně analytických podkladech hlavního města Prahy, Jev 17 – Oblast krajinného rázu a její charakteristika a Jev 18 – Místo krajinného rázu a jeho charakteristika* (LÖW & spol., s.r.o., Brno, 2008) je řešené území zařazeno k **oblasti krajinného rázu 31 Počernické údolí Rokytka**. Posouzení vlivu projektu „**Nové skladovací haly**“ na krajinný ráz bude vzhledem k existenci tohoto oficiálního dokumentu, i přes mírně odlišnou metodiku vymezování oblastí a míst krajinného rázu používanou doc. Jiřím Löwem, respektovat toto vymezení a následně posuzovat soulad požadavků definovaných tímto materiálem s potenciálním vlivem NS.

(2.2.3) Převážná část území Prahy (více než čtyři pětiny) se nachází v plochem až mírně zvlněném reliéfu Pražské plošiny. Typické jsou zde rozsáhlé plochy zarovnaných povrchů plošinného až velmi mírně ukloněného reliéfu, do něhož se zařezává výrazné údolí řeky Vltavy a jejích přítoků. Plochy zarovnaný reliéf s malými výškovými rozdíly dodává většině území celkově plošinný ráz. Naopak silně rozčleněné území zahloubených údolí, často se skalními stěnami na strmých svazích, výrazně zvyšuje členitost území (ráz vrchoviny až hornatiny). Přítoky Vltavy a Berounky se zařezávají do podložních hornin a vytvářejí hluboká až kaňonovitá údolí se zvětšeným sklonem dna (Karlický potok, Švarcava, Radotínský potok, Dalejský potok, Šárecký potok, Únětický potok, Rokytka apod.). Pro reliéf na území Prahy je tedy typický nápadný rozdíl mezi dvěma základními soubory povrchových tvarů – vysoko položenými plošinami (zarovnanými povrchy) a poměrně hluboce zaříznutými údolími vodních toků. Ty se uplatňují jako krajinný suterén s určitými soubory konvizačních celků.

Obr. 2.2.1: Oblasti krajinného rázu HMP (jev 17) (LÖW & spol., s.r.o., Brno, 2008, <http://www.urm.cz>)

(2.2.4) Ve výše zmiňovaném materiálu jsou pro vymezenou oblast krajinného rázu **31 Počernické údolí Rokytky** uvedeny tyto charakteristiky:

Vymezení: Mělké údolí členěné srázy. Na severu ohraničení tvoří veduta ostrohu Horky, postupně se snižující k východu, od východu oblast nuančně ohraničuje zastavěný svah Horních Počernic, od jihovýchodu mělký hřeben Xaverovského háje, od jihu a západu nuanční svahový zlom.

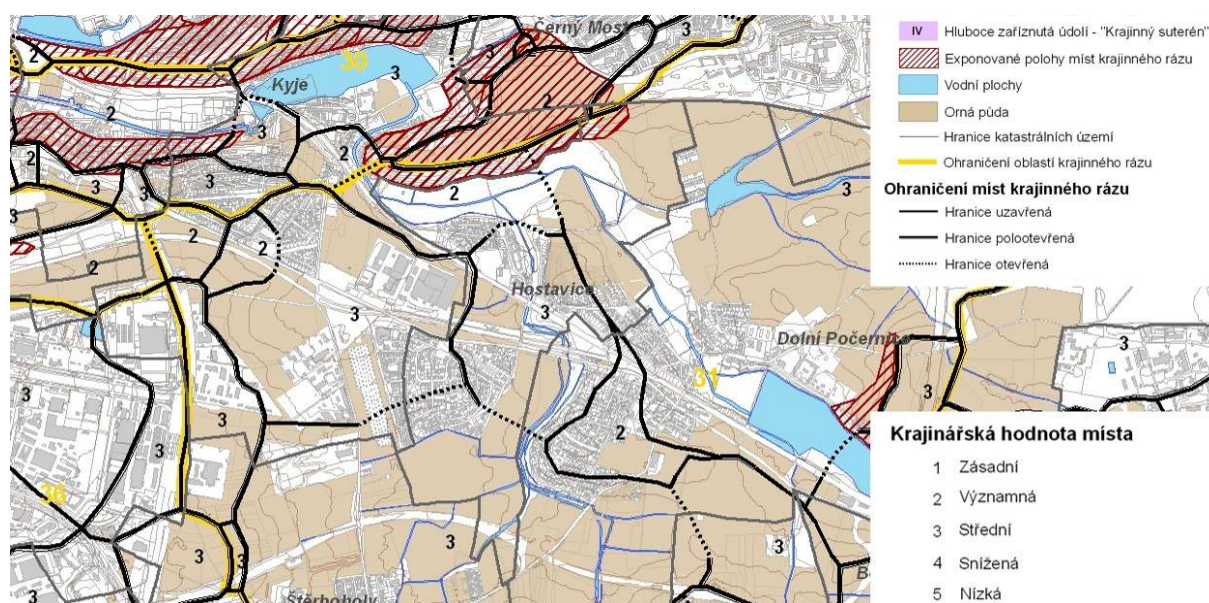
Charakteristiky: Matrice: silně urbanizovaná polní krajina; **Osy:** přirozenou osou je tok Rokytky s břehovými doprovody, rybníky a potoky, historické železnice a Úvalské císařské silnice a nové Štěrboholské radiály s RBK; **Póly:** ostroh Horky, rybník V Pískovně, Počernický rybník, Xaverovský háj, historická jádra Dolních Počernic a Hostavic a spalovna odpadů

Hodnoty a jejich ochrana: Mozaika ploch zástavby domků, sídliště, industriálních areálů a polí je až překvapivě harmonická. Velmi cenná je veduta ostrohu Horky. Vše je chráněno PPK Klánovice – Čihadla. Okrajové části oblasti znehodnocují především dopravní stavby s křižovatkami.

Doporučení: Širší okolí Rokytky s ostrohem Horky a Xaverovským hájem zaslouží zvýšenou ochranu před zastavěním. Severní veduta se sídlištěm Černý most vhodné členění východní prostor prolomů, je však nutno ji podsadit masivním pásem zeleně.

2.3 Vymezení potenciálně dotčeného krajinného prostoru

(2.3.1) V rámci jednotlivých oblastí je možno najít prostorově ohraničené menší části krajiny s výrazným a specifickým krajinným rázem. Jsou to tzv. „**místa krajinného rázu**“ (MKR), což jsou určité krajinné prostory, v krajině prostorově ohraničené a vnímatelné. Krajinný prostor je buď vizuálně vnímatelným a zřetelně vymezeným prostorem v krajině nebo částí území (třeba i méně přehlednou), která má výrazně stejnorodý charakter. Dle výše uváděného Metodického postupu (VOREL, CULEK, BUKÁČEK, MATĚJKA, SKLENIČKA, 2004) je místo krajinného rázu část krajiny homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem. Jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti.

Obr. 2.3.1: Místa krajinného rázu HMP (jev 18) (LÖW & spol., s.r.o., Brno, 2008, <http://www.urm.cz>)

(2.3.2) V materiálu *Územně analytické podklady hlavního města Prahy, Jev 17 – Oblast krajinného rázu a její charakteristika a Jev 18 – Místo krajinného rázu a jeho charakteristika* (LÖW & spol., s.r.o., Brno, 2008) jsou vymezena a kategorizována místa krajinného rázu. Z výše uvedených důvodů (2.2.2) toto posouzení respektuje dané rozdělení.

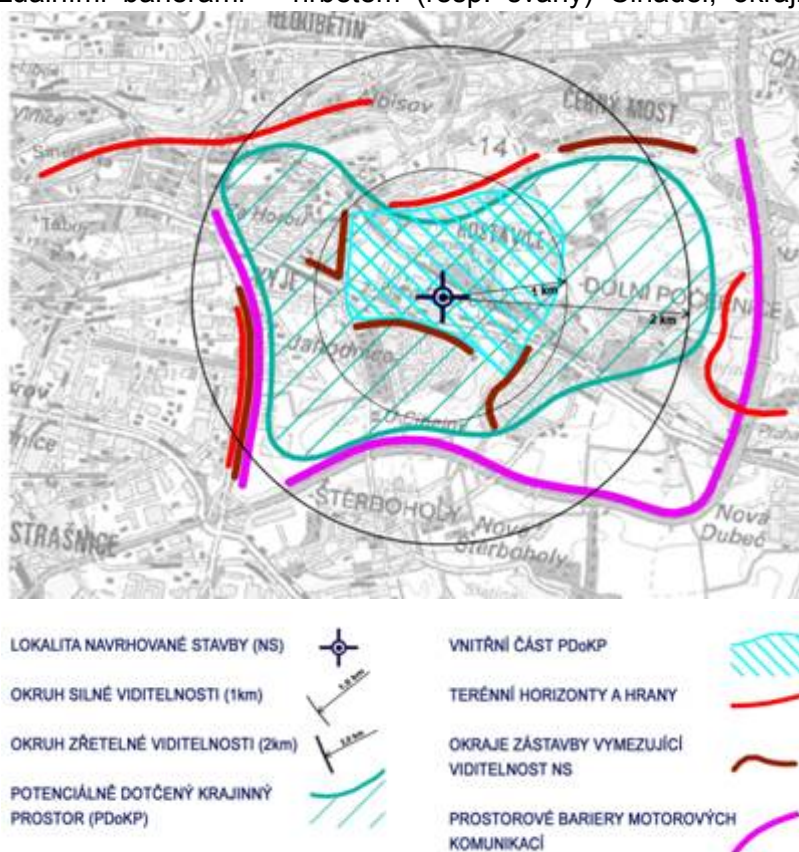
Zákonné kategorii „Místo krajinného rázu“ zde odpovídá tzv. konvizační celek (KvC). Celé KvC, či jejich části, se v různé míře podílejí na krajinném obrazu nadřazených a širších oblastí krajinného rázu (v terminologii citovaného materiálu supervizačních celků – SvC). Zvláště významnou roli hrají KvC, které jsou součástí krajinných vedut a dominant či ohraničujících horizontů.

Lokalita NS je zařazena k místům se **střední krajinářskou hodnotou** (3), to jsou dle citovaného materiálu „méně hodnotné celky“ (převážně homogenní, avšak esteticky málo kvalitní celky, např. kompaktní sídliště). Na severu (na území PPK Klánovice – Čihadla vč. MZCHÚ) na ně navazují místa s krajinářskou hodnotou významnou (2), což jsou „hodnotné celky“ (harmonická městská i příměstská krajina, např. vilové čtvrti, městská bloková zástavba, nenarušená krajina a příměstské osídlení).

(2.3.3) Aby nebylo nutné hodnotit zbytečně rozsáhlé území, je třeba vymezit v krajině prostor, který může být fyzicky, vizuálně nebo dojemově dotčen NS. Takový prostor se označuje jako „**potenciálně dotčený krajinný prostor**“ (PDoKP). Z hlediska §12 může být PDoKP tvořen jedním nebo více „místy KR“ – v konkrétním případě posuzované NS se bude jednat o jedno MKR zařazené ve třetí kategorii (se střední krajinářskou hodnotou), případně o zásahy do okolních MKR (s významnou krajinářskou hodnotou), pouze však okrajové.

(2.3.4) **Potenciálně dotčený krajinný prostor** je vymezen ve dvou podobách. Je to vnitřní část PDoKP, ohraničená zhruba okruhem 1 km od navrhované stavby (NS) a ohraničená reálnými vizuálními bariérami – hřbetem (resp. svahy) Čihadel, okraji

souvislé zástavby a zmíněným okruhem 1 km – silné viditelnosti NS. Vlastní PDoKP zahrnuje širší území v okruhu do cca 2 km (ten je v různorodě využitě urbanizované krajině považován u staveb této velikosti za okruh zřetelné viditelnosti) a je ohraničen bariérami, členícími území ve větším měřítku (komunikační tahy, terénní horizonty na pravém břehu Rokytky).

Obr. 2.3.2: Schéma vymezení PDoKP. (ATELIER V)

3 HODNOCENÍ – IDENTIFIKACE ZNAKŮ KR

Ve smyslu díkce § 12 zákona a výše uvedených zásad Metodického postupu posouzení (VOREL – CULEK – BUKÁČEK – MATĚJKA – SKLENIČKA, 2004) bude provedena identifikace znaků KR. V rámci identifikace budou zjišťovány znaky a definován vliv NS na tyto znaky. Bude se jednat zejména o:

- přírodní charakteristiku (kap. 3.1)
- ZCHÚ (kap. 3.1)
- VKP (kap. 3.1)
- kulturní a historickou charakteristiku (kap. 3.2)
- kulturní dominanty (kap. 3.2)
- estetické hodnoty, harmonické měřítko a harmonické vztahy (kap. 3.3)

3.1 Přírodní charakteristika KR a její znaky

Charakteristiky KR utváří jejich znaky, které můžeme v krajině nalézt a popsat. Přírodní charakteristika KR je utvářena přírodními složkami a prvky krajiny (reliéf, vegetace, geomorfologie, vodstvo...). Přírodní hodnoty KR jsou pak tvořeny souborem znaků přírodní povahy, které společně vytváří přírodní charakteristiku KR oblasti či místa, jejich mírou přítomnosti, kvalitou a vnímatelným projevem. Kvalitativní výše přírodní hodnoty závisí nejen na míře přítomnosti znaků přírodní charakteristiky v krajině, ale především na jejich poměru vůči ostatním. Znaky přírodní povahy neovlivněné nebo jen málo ovlivněné člověkem jsou vnímány vesměs kladně. Přírodní hodnota může být u některých prvků krajiny vnímána jako součást kulturní a historické hodnoty KR (např. aleje, parky...). Někteří odborníci však přírodní hodnotu spojují pouze s přírodními a přírodě blízkými dochovanými segmenty krajiny.

3.1.1 Obecná přírodní charakteristika

Převážná část území Prahy se nachází na Pražské plošině, severovýchodním okrajovém geomorfologickém celku Brdské oblasti příslušné k Poberounské subprovincii. Charakteristickým tvarem reliéfu jsou zde rozsáhlé plochy zarovnaných povrchů plošinného až velmi mírně ukloněného reliéfu, do něhož se hluboce zařezává údolí Vltavy a přítoků. Proto má území Prahy značně členitý povrch, a to zejména v západní části. Silně rozčleněné polohy zahloubených údolí výrazně zvyšují členitost území (ráz vrchoviny až hornatiny). Pro reliéf na území Prahy je tedy typický nápadný rozdíl mezi dvěma základními soubory povrchových tvarů – vysoko položenými plošinami (zarovnanými povrchy) a poměrně hluboce zaříznutými údolními vodními toků, které doc. Löw ve svém hodnocení KR Prahy nazývá „krajinný suterén“.

Sama lokalita NS leží uvnitř Úvalské plošiny ve střední a severovýchodní části Říčanské plošiny. Úvalská plošina se vyznačuje středně rozčleněným pahorkatinným erozně denudačním povrchem na staropaleozoických horninách s denudačními zbytky svrchnokřídových sedimentů s maximálními výškami mírně nad vrstevnicí 300 m (nejvyšší kóta 318 m jihovýchodně od Chodova). Reliéf místy výrazně zpestřují suky a strukturní hřebety (při Rokytce). Níže položené plošiny mezi 250-280 m n.m. jsou kvartérního (převážně spodnopleistocenního) stáří; rozsáhlejší plochy zaujímají na paleozoických horninách v okolí Újezda, Klánovic, Hostivaře a Kyjí. Mělké údolí Rokytky, kde se v širším měřítku nachází lokalita NS, vymezuje na severu veduta ostrohu Horky (254,9 m), postupně se snižující k východu, kolem které se obtáčí tok Rokytky. Od východu oblast Počernického údolí Rokytky

nuančně ohraničuje zastavěný svah Horních Počernic, od jihovýchodu mělký hřeben Xaverovského háje, od jihu a západu nevýrazný nuanční svahový zlom.

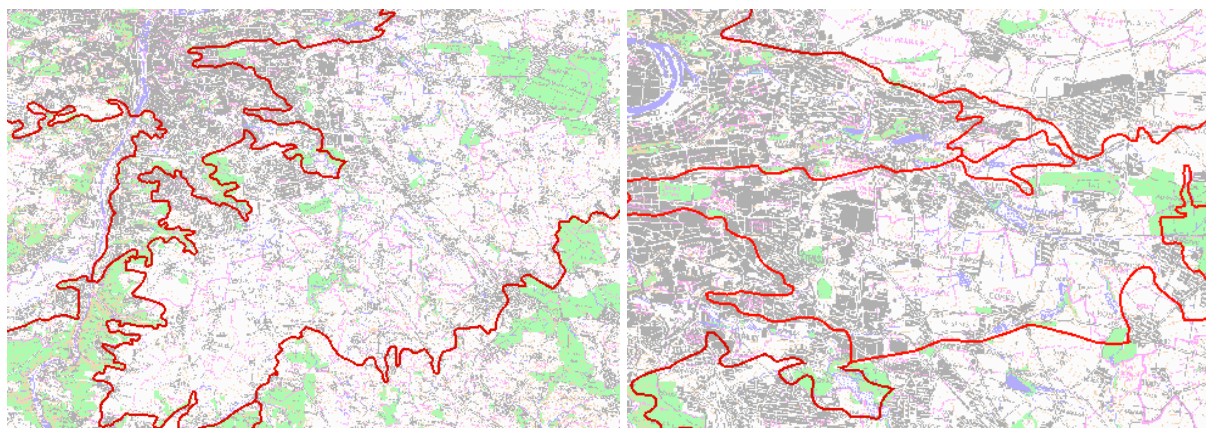
Pro řešené území má z přírodních podmínek nezanedbatelný vliv tok Rokytky s jejími četnými přítoky, zejména Hostavickým potokem, který protéká nedaleko lokality NS a ústí do něj bezejmenný tok odvodňující řešené území. Hostavický potok pramení v Dolních Měcholupech a v Hostavicích ústí zleva do Rokytky. V nivě Rokytky vzniklo několik vodních ploch. V zatopené pískovně a navazujících lukách, kde převládají mokřadní druhy bylin (kosatec žlutý, žluťucha lesklá, kakost měkký, ostřice pašáchor, ostřice řízná, tužebník jilmový, šťovík přímořský, orobídec širolistý, sítina rozkladitá, skřípina lesní, dvozubec trojdílný) byla k zachování biotopu mokřadních společenstev a jako významné hnízdiště ptactva vyhlášena přírodní rezervace V pískovně. Nedaleký ostrůvek lužního lesa je tvořený olší lepkavou, vrbou bílou, vrbou křehkou. Blízko od přírodní rezervace leží rybník Martiňák, někdy nazývaný Čeněk. Je napájen potoky Chvalkou a Svěpravickým. V 18. století se na potoce Chvalka vyskytovala soustava šesti nádrží, které však byly v 19. století zrušeny. Martiňák byl obnoven v 50. letech 20. století. Východně od lokality NS leží Počernický rybník, zvaný též Velký Počernický rybník. Má rozlohu 17 hektarů a je největším rybníkem v Praze. Vlastní rybník byl založen pravděpodobně již na konci 15. století. Později sloužil k zadržování vody pro níže položené mlýny. V průběhu 20. století začal být rybník využíván jako chovný. V roce 1888 zde byla zřízena první hydrobiologická stanice na světě. V době svého vzniku byl rybník odděleně napájen potoky Rokytkou a Říčanským. Dnes jsou oba potoky spojené asi 1 km před ústím do rybníka. Jako významné útočiště a hnízdiště mnoha druhů vodních a bahenních ptáků a významný biotop vodní a mokřadní vegetace byl rybník s okolím prohlášen přírodní památkou. Součástí přírodní památky je i část parku u počernického zámku. Park byl založen po roce 1776 z původní ovocné a okrasné zahrady hrabaty Sweerts-Sporcký. Dnes zde nacházíme řadu mohutných exemplářů stromů, mezi nimiž převládá dub, a je pravděpodobné, že pochází z doby založení parku.

Bezprostředně na hranicích lokality NS probíhají souběžně se železniční tratí hranice přírodního parku Klánovice – Čihadla. Východní část přírodního parku tvoří rozlehlý komplex Klánovických lesů pokračující i mimo hranice Prahy a přírodního parku (ve Středočeském kraji navazuje přírodní park Škvorecká obora – Králíčína) s relikty několika zaniklých středověkých vesnic a na něj navazující Xaverovský háj. Osou východní části je Rokytky s řadou rybníků (Počernický, Kyjský), na severu zahrnuje Svěpravické rybníky. Charakterem jde o značně nesourodé území. Kromě lesních porostů se zde nalézají řada velmi cenných mokřadních lokalit (vesměs dosud nechráněných).

Rozsáhlé plochy v okolí lokality NS dosud pokrývá orná půda, přímo v řešeném území se objevují louky, podél železničních tratí a vodotečí stejně jako na terénních zlomech a svazích se nachází menší plochy vzrostlé stromové zeleně (zalesněné svahy hřbetu Horky), v nivě Rokytky, podél vodních toků a kolem vodních ploch na navazujících lukách převládají mokřadní druhy bylin.

Zdejší krajina v mírném údolí Rokytky tedy tvoří mozaiku polí, luk, menších ploch vzrostlé zeleně, zejména liniové podél dopravních tras a vodotečí, vodních toků, a to značně pozměněných, vodních ploch s cennými vegetačními doprovody a urbanizovaných ploch různých forem – od drobnější rodinné zástavby se zbytky původního osídlení přes sídliště, zahrádkářské kolonie i rozsáhlé skladové a průmyslové areály, vše doplněné dopravními stavbami (železnice, silnice – Pražský okruh, Českobrodská). Nachází se zde velmi rozmanité polohy od přírodě blízkých (vč. ZCHÚ), přes zbytky harmonické zemědělské krajiny (západní část přírodního parku Klánovice – Čihadla) až po lokality intenzivně urbanizované (čtvrti rodinné zástavby i panelová sídliště) a industrializované (výroba, sklady) a četné plochy dopravní infrastruktury nemístního významu.

Z hlediska přírodní charakteristiky je mezi urbanizovanými plochami množství lokalit přírodního a přírodě blízkého charakteru, které se výrazně uplatňují i charakteru zdejší krajiny (krajinném rázu) a mají nadmístní význam (ZCHÚ, PPK).

Biogeografické zařazení. (<http://mapy.nature.cz>)

Obr. 3.1.1: Bioregiony. Cílem biogeografického členění krajiny je vystihnout souvislé, z určitého hlediska relativně homogenní celky, lišící se do různé míry složením bioty. Vystihuje jedinečné, neopakovatelné vlastnosti území, tj. typické znaky krajinného rázu v daném regionu (biogeografické provincie, podprovincie a regiony).

Celé řešené území náleží k Hercynské podprovincii, Českobrodskému bioregionu (1.5). Biota **Hercynské podprovincie** je biotou západní a centrální části střední Evropy. Vegetace je ovlivněna geologicky starým podložím Českého masivu, kde převažují kyselé a chudé horniny krystalinika a hlubinné vyvřeliny. Flora hercynské podprovincie je celkově středně bohatá, ale na poměrně rozsáhlých a geologicky jednotvárných územích je flora relativně uniformní. **Českobrodský bioregion** (1.5) leží uprostřed středních Čech, zabírá přibližně Českobrodskou tabuli, východní část Pražské plošiny a část Čáslavské kotliny. Tvoří jej plošiny na starších sedimentech s pokryvy spraší a vegetací hájů s malými ostrovy acidofilních doubrav. Významná jsou menší skalnatá údolí s acidofilními a teplomilnými doubravami i skalními společenstvy. Převažuje slabě teplomilná biota 2. (bukovo-dubového) vegetačního stupně, v jihozápadní části bioregionu je již biota 3. (dubovo-bukového) vegetačního stupně. Biodiverzita je podprůměrná, exklávních a mezních prvků je velmi málo, vyznívají zde některé západní prvky. Bioregion je dnes z naprosté většiny intenzivně zemědělsky využíván.

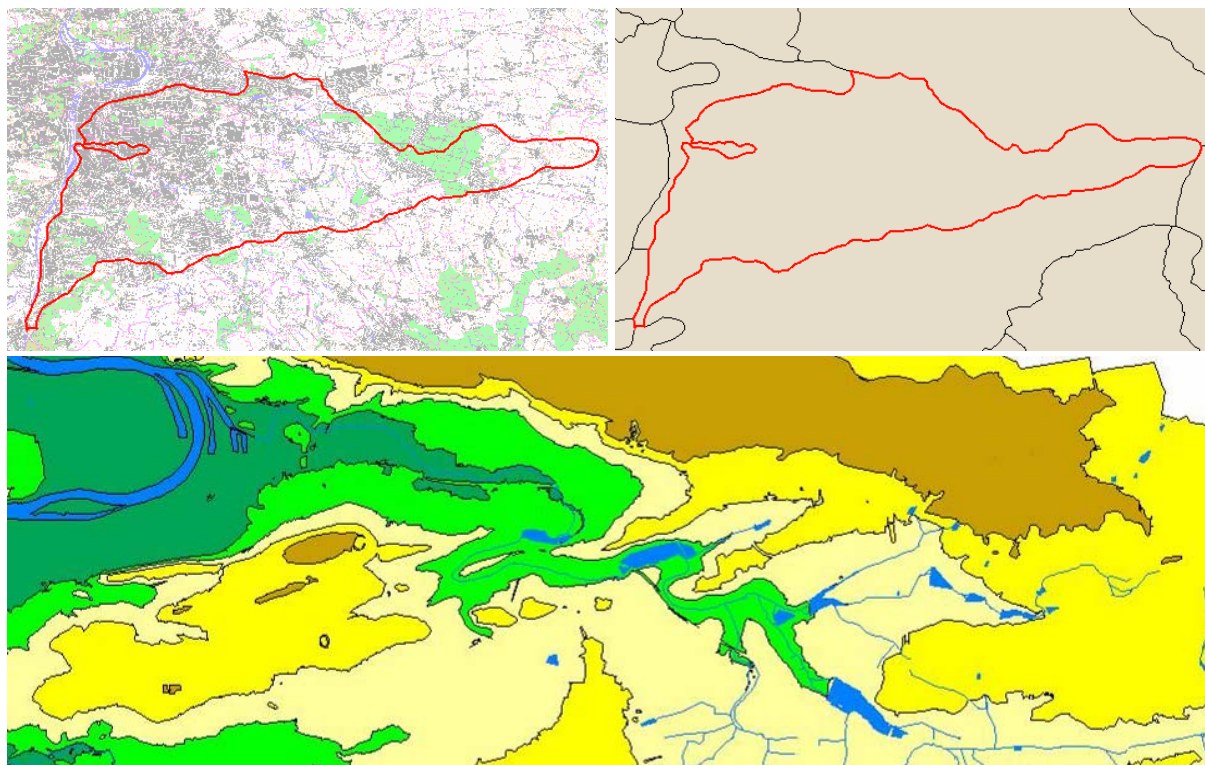
Obr. 3.1.2: Biochory. Cílem typologického biogeografického členění je vylišit typy, tj. řady územně nesouvislých segmentů, které se v krajině opakují, mají podobné ekologické podmínky i relativně podobnou biotu. Typologické členění tedy vyzdvihuje opakovatelnost v krajině.

V řešeném území převažuje **biochora 2RM – plošiny na drobách 2. vegetačního stupně**. Jedná se o homogenní druh biochory (převažuje jeden až dva ekologicky blízké ekotopy) vyskytující se v ČR pouze v tomto bioregionu. Typ je součástí rozsáhlých plošin východně od Prahy a tvoří jej 6 segmentů. Reliéf je tvořen mírně zvlněnou plošinou s krátkými svahy a vystupujícími plochými hřbítky. Základním typem potenciální přirozené vegetace jsou lipové doubravy *Tilio-Betuletum*, které doplňují na podmáčených místech bezkolencové doubravy *Molinio arundinaceae-Quercetum* a bažinné olšiny svazu *Alnion glutinosae*. Na odlesněných místech se objevují ovčíkové louky svazu *Arrhenatherion*, na vlhkých místech převažují porosty svazu *Molinion*. Současné využití krajiny: lesy 8 %, travní porosty 5 %, vodní plochy 2 %, pole 43 %, sady 12 %, sídla 21 % a ostatní 9 %. (AOPK ČR, ©Topografický podklad ČUZK, Praha, CULEK a kol., 2005)

Klima. K rázu každé krajiny patří neodmyslitelně i atmosférické prvky, přestože často bývají podceňovány, snad pro malou možnost jejich ovlivnění. (Portál veřejné správy ČR – <http://geoportal.cenia.cz>)

Obr. 3.1.3: Celé řešené území náleží k teplé klimatické oblasti T2. Klima je teplé, suché až mírně suché. Klimatickou oblast T2 charakterizuje dlouhé léto, velmi teplé a velmi suché, přechodné období krátké s teplým jarem i podzimem. Zima je krátká, mírně teplá, suchá až velmi suchá, s krátkým trváním sněhové pokrývky. Vzhledem k rozmanitosti terénu jsou mezo- i mikroklimatické podmínky značně proměnlivé. Střídají se polohy nadměrně větrné (vyvýšené otevřené plošiny) s polohami chráněnými před účinky převládajících větrů (sevrnější údolí, jižní svahy), polohy ovlivněné tvorbou lokálních inverzí s polohami s velmi příznivým režimem minimálních teplot. Na svazích se projevuje vliv expozičního klimatu. Dna výraznějších údolí se vyznačují teplotní inverzí, horní ostré hrany údolí jsou naopak exponované vůči větrům a jsou silně výsušné.

Geomorfologie. Pro KR je ze všech přírodních podmínek nejdůležitější charakter georeliéfu, který se podílí se na utváření rázu krajiny na regionální, okrskové i místní úrovni.

Obr. 3.1.4, 3.1.5: Geomorfologické členění ČR. Navrhovaný záměr leží uvnitř Hercynského systému, provincie Česká vysočina, podprovincie Poberounská soustava (V), oblasti Brdská podsoustava (VA), celku Pražská plošina (VA-2), podcelku Říčanská plošina (VA-2A), okrsku Úvalská plošina (VA-2A-3). (DEMEK – MACKOVČIN (eds) et al., <http://mapy.nature.cz>)

Geomorfologický podecelek Říčanská plošina zaujímá jižní a východní část Pražské plošiny o rozloze 572 km². Střední výška povrchu je 295,2 m n.m., střední sklon 2°53', nejvyšším bodem je Hradinový kopec (k. 410 m) západně od Černošic. S Kladenskou tabulí se Říčanská plošina stýká v linii Drahelčice – Rudná – Chrást – Motol – úpatí levého svahu Motolského potoka – úpatí levého svahu Vltavy mezi Smíchovem a Podbabou a severní okraj Pražské kotliny mezi Trójou a Hloubětínem. Reliéf Říčanské plošiny představuje z velké části odkryté podloží svrchnokřídových souvrství, tj. staropaleozoické a proterozoické horniny. Mladotřetihorní zarovnaný povrch leží na jihozápadě ve výškách 350 až 400 m n. m., na jihu a východě 300 až 350 m n. m. (ojediněle ve 370 až 380 m n.m.). Strukturální prvky reliéfu jsou v severovýchodní části území křemencové hřbety, na jihozápadě vápencové hřbítky. Podle geomorfologických poměrů se Říčanská plošina člení na čtyři okrsky: Třebotovskou, Uhřetěveskou a Úvalskou plošinu a Pražskou kotlinu.

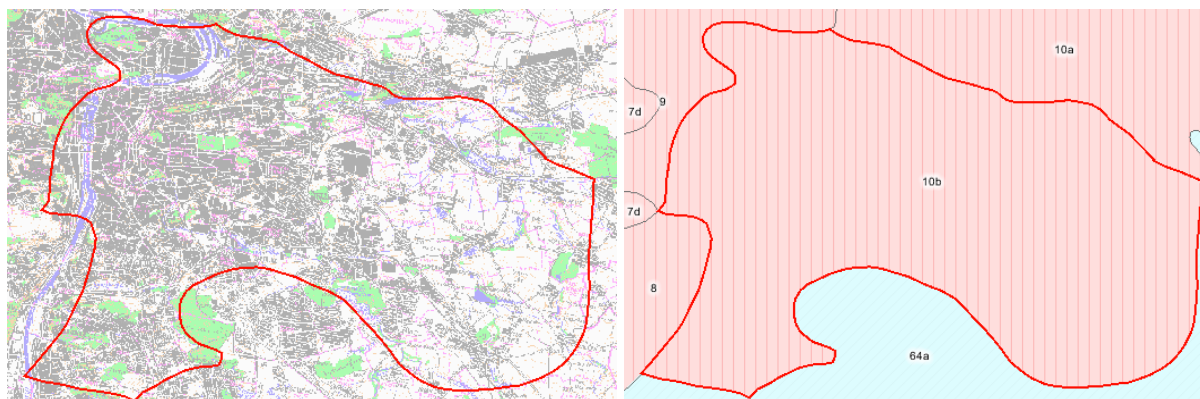
Okrsek Úvalská plošina leží ve střední a severovýchodní části Říčanské plošiny. Vyznačuje středně rozčleněným pahorkatinným erozně denudačním povrchem na staropaleozoických horninách s denudačními zbytky svrchnokřídových sedimentů s maximálními výškami mírně nad vrstevnicí 300 m. Reliéf místy výrazně zpestřují suky a strukturální hřbety (při Rokytce).

Obr. 3.1.6: Model terénu a hypsometrický model Prahy. Oba modely zachycují charakter reliéfu Úvalské plošiny v řešeném území a v okolní krajině. (<http://www.geology.cz>)

Biota. Také biotické podmínky dotvářejí KR území. Pro zařazení bioty řešeného území máme k dispozici několik charakteristik. (Portál veřejné správy ČR – <http://geoportal.cenia.cz>)

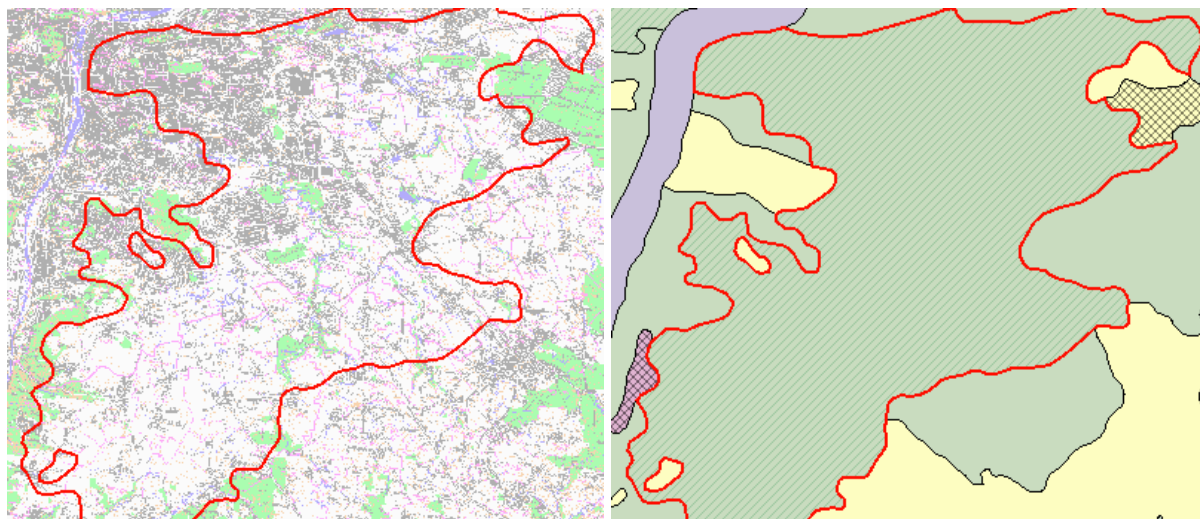

Obr. 3.1.7: Krajinný pokryv (Corine Land Cover 2000). Pro krajinný ráz je nejvýznamnější **aktuální vegetace**, která dotváří obraz krajiny a její prostorové členění, spoluvytváří přírodní nebo přírodě blízký výraz krajinné scény a obraz hospodářského využití krajiny, svědčí o způsobech kultivace a proměn krajiny v současnosti i v historii. Mapa krajinného pokryvu v řešeném území ukazuje mapovací jednotku 2.3.1. **Louky a pastviny.**

Regionálně fytogeografické členění akceptuje především současnou skladbu flóry a vegetace, ale odráží též širší vegetační a florogenetické vztahy a vývoj květeny včetně vlivů lidské činnosti. Na tomto základě vymezuje v sestupné hierarchii vnitřně jednotné územní jednotky vůči okolním. (<http://mapy.nature.cz>)

Obr. 3.1.8, 3.1.9: Podle regionálně fytogeografického členění České republiky je posuzované území zařazeno do oblasti **Termofytika** (oblast teplomilné květeny), podoblasti **České termofytikum** (Bohemian Thermophyticum = Thermobohemicum), fytogeografického okresu **10 – Pražská plošina**, podokresu **10b – Pražská kotlina**. Pro Termofytikum jsou typické teplomilné lesy ze svazu *Quercion pubescenti-petraeae* a subxerofilní křídlo svazu *Carpinion*, křoviny svazu *Prunion fruticosae* a travinná společenstva třídy *Festuco-Brometea*. Pražskou plošinu charakterizuje kolinní stupeň, krystalinikum, spraš, téměř úplné odlesnění, starosídelní oblast, dubohabřiny (*Tilio-Betuletum*), antropogenní stanoviště, vzácně *Festucion valesiacae*, chudá flóra, *Gagea bohemica*, *Pulsatilla*.

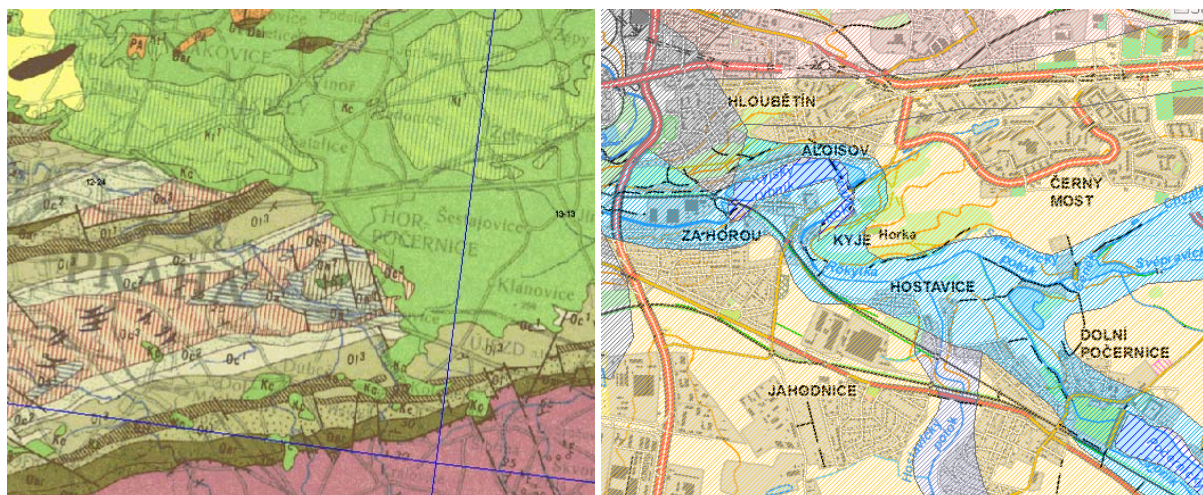

Potenciální přirozená vegetace představuje rostlinný pokryv, který by se vytvořil v určitém území a v určité časové etapě za předpokladu vyloučení jakékoliv další činnosti člověka. Zahrnuty jsou však nevratné změny způsobené člověkem až do doby konstrukce mapy, zatímco u vratných změn prostředí, jako například eutrofizace vod či znečištění ovzduší se předpokládá jejich zánik s přerušením činnosti člověka. Jedná se tedy o abstraktní a hypotetický vegetační kryt, který je výrazem rovnováhy mezi současným, člověkem ireverzibilně změněným prostředím a vegetací, který odráží vlastnosti stanoviště. (<http://mapy.nature.cz>)

Obr. 3.1.10, 3.1.11: Řešené území je zařazeno mezi **Dubohabřiny a lipové doubravy** (*Carpinion*), k mapovací jednotce **Lipová doubrava** (*Tilio-Betuletum*). Rostlinné společenstvo lipové doubravy je vázáno na hlíny, odvápněné sprašové hlíny a středně bohaté terasové písky (na území Prahy jde především o středně těžké půdy). Lipová doubrava byla původně rozšířena v nejnižších polohách Pražské a Jevanské plošiny. Ve stromovém patře převládá dub zimní, lípa srdčitá (často jako subdominanta), méně často dub letní, bříza bělokorá a habr obecný. Pro keřové patro je typické zastoupení menších jedinců patra stromového, kdy při prosvětlení dochází k silné expanzi především lípy. V bylinném patře je nejhojnější lipnice úzkolistá, ostřice bledá, medyněk měkký, třezalka horská, ostřice kulonosná a ostřice stinná.

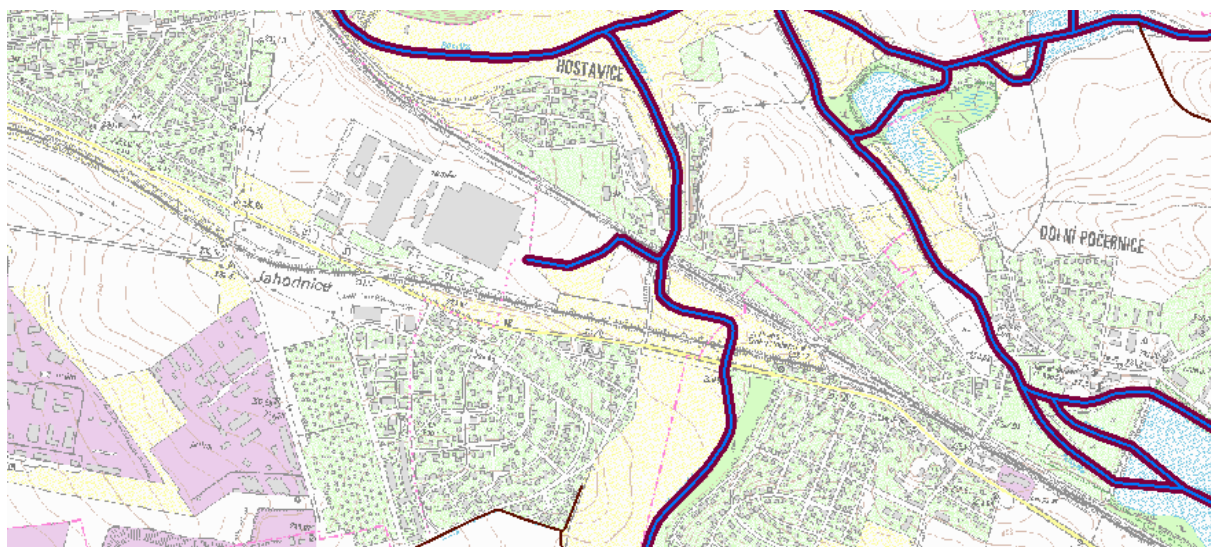
Geologie a pedologie. Celkový ráz území ovlivňuje rozhodujícím způsobem i jeho geologická stavba. Geologický podklad – substrát – působí především svým chemismem. Značný význam mají ovšem i jeho fyzikální vlastnosti, které určují ráz zvětvování, ovlivňují utváření reliéfu i přípravu a přísun materiálu pro tvorbu půd. Všechny tyto děje pak působí zpětně na vlastní substrát, což platí i pro organismy žijící na jeho povrchu. Zatímco georeliéf ovlivňuje KR na úrovni oblastní, okrskové i místní, výskyt hornin se projevuje v KR převážně na místní

úrovni, méně na okrskové a jen ojediněle na oblastní. Petrologicko-pedologické podmínky se v KR projevují barvou, charakterem zvětralin, rozdílným georeliéfem a zprostředkovaně i rozdílným využitím.

Obr. 3.1.12: Geologická mapa ČR. Širší celek tvoří paleozoické horniny zvrásněné, nemetamorfované (břidlice, droby, křemence, vápence), v řešeném území převažují prachovce a tmavé břidlice, tmavošedé jílovce a prachovce. (<http://www.geology.cz>)

Obr. 3.1.13: Půdní mapa ČR. Na ploše areálu převažuje půdní typ kambizem pelická (haplic kambisol), v nivě Hostavického potoka glej fluvický a v nivě Rokytky, Počernického potoka a dolních toků jejich přítoků fluvizem glejová. Kambizem patří k nejrozšířenějším půdním typům na území České republiky. Půdy se vytvářejí hlavně ve svažitých podmínkách pahorkatin, vrchovin a hornatin, v menší míře (sympké substráty) v rovinatém reliéfu. Pelická kambizem je subtypem kambizemí (zrnatost 4 v hloubce do 0,6 m). (<http://geoportal.cenia.cz>)

Vodní toky. Vodní prvky představují cévní soustavu krajiny, a proto jsou v krajinném rázu tak významné. I zcela malý vodní tok mění výrazně krajinný ráz. (<http://www.voda.gov.cz/portal/cz>)

Obr. 3.1.14: Pro formování řešeného území je stěžejní pravostranný přítok Vltavy **Rokytky** (ID toku 10100106) – její přítoky **Štěrboholský (Hostavický) potok** (ID toku 10103137) vč. jeho drobného přítoku odvodňujícího areál NS (ID toku 10276991), Svěpravický potok (ID toku 10101995). Významnými vodními plochami v okolí jsou Kyjský rybník, Čeněk, Počernický rybník.

3.1.2 Přírodní charakteristika PDoKP (MKR)

3.1.2.1 Indikátory přítomnosti přírodních hodnot KR

Přítomnost znaků přírodní charakteristiky krajinného rázu je mimo jiné indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny:

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky		přítomnost indikátoru v řešeném území	
		ANO	NE
1	Přítomnost národního parku (NP) vč. ochranného pásma		X
2	Přítomnost chráněné krajinné oblasti (CHKO)		X
3	Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochranného pásma		X
4	Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma		X
5	Přítomnost přírodní rezervace (PR) vč. ochranného pásma	(X)	
6	Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma	(X)	X
7	Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) sítě Natura 2000		X
8	Přítomnost ptačí oblasti (PO) sítě Natura 2000		X
9	Přítomnost přírodního parku (dle §12 zák. 114/1992 Sb.)	X	X
10	Přítomnost skladebných prvků ÚSES	X	X
11	Přítomnost významných krajinných prvků (VKP)	X	

ad 5: (cca 0,6 km severovýchodně od lokality NS) **PR V Pískovně** (vyhláška NVP č. 5/1988 Sb. NVP ze 4.7.1988) – Území PR leží v povodí potoka Rokytky na rozhraní katastrů Dolní Počernice a Hostavice v nadmořské výšce 220 – 225 m n.m. Cílem ochrany je zachování biotopu mokřadních společenstev v zatopené pískovně a luk v povodí Rokytky (významné hnízdiště ptactva).

ad 6: (cca 1,2 km východně od lokality NS) **PP Počernický rybník** (vyhláška NVP č. 5/1988 Sb. NVP ze 4.7.1988) – Rybník leží na potoce Rokytky na okraji Dolních Počernic. Největší rybník v Praze doplňuje vodní a mokřadní vegetace (hnízdíště vodního ptactva). Pod hrází navazuje lesopark.

ad 9: (při severní hranici lokality NS) **PPK Klánovický les – Čihadla** – rozlehlý komplex klánovických lesů s několika zvláště chráněnými územími ve vazbě na Počernický rybník, který je také maloplošným chráněným územím. Přírodní park představuje přírodovědecky pozoruhodný komplex a zároveň velmi důležitý rekreační areál.

ad 10: vodní tok, údolní niva (VKP ze zákona)

ad 11: skladebné prvky místního ÚSES – L4/266 – lokální (místní) biokoridor – nefunkční L2/89 – lokální (místní) biocentrum – nefunkční, L3/255, L3/256 – lokální (místní) biokoridor – funkční, L1/91 – lokální (místní) biocentrum – funkční

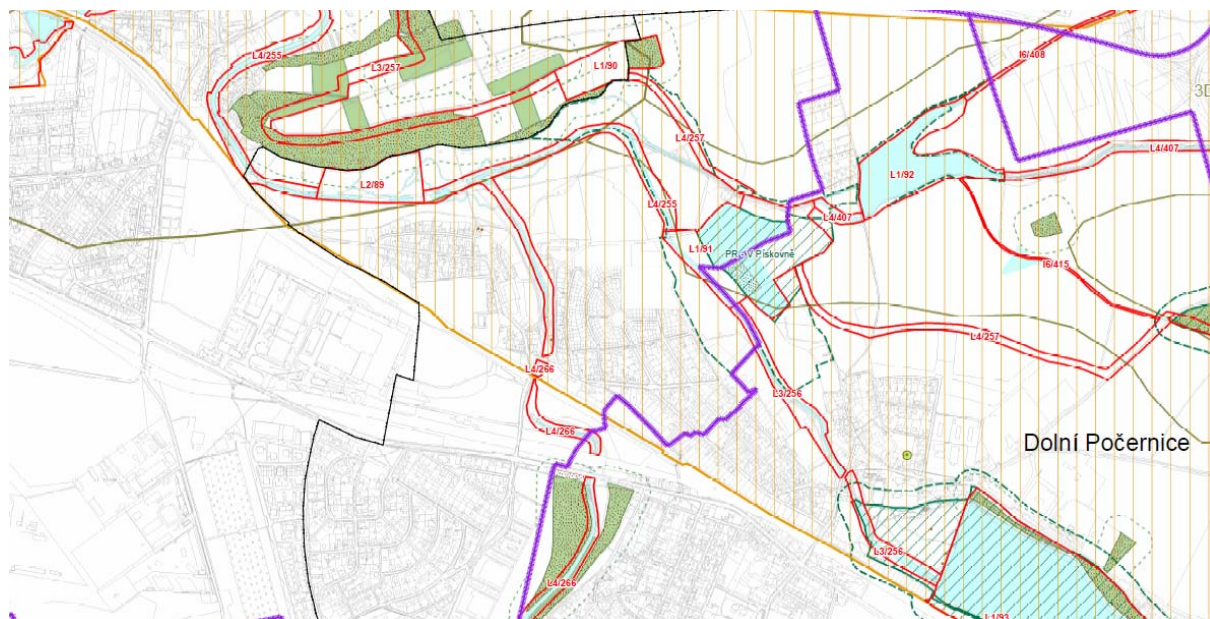

Obr. 3.1.15:
Atlas životního prostředí v Praze.

Mapa zachycuje zájmy ochrany přírody a krajiny v řešeném území:

1. přírodní park Klánovice-Čihadla (světle modrá)
2. zvláště chráněná území – PR V Pískovně, PP Počernický rybník (zelená) vč. ochranného pásma (červená)
3. památné stromy vyhlášené (červená tečka) – skupina 2 stromů, dub letní, dub letní, dub v parku v Dolních Počernicích, skupina dubů na hrází Počernického rybníka
4. avitální (poškozené) dřeviny (zelený čtvereček)

(www.premis.cz/atlaszp/)

Obr. 3.1.16: Územně analytické podklady Prahy – 12 Ochrana přírody a krajiny. Mapa zachycuje zájmy ochrany přírody a krajiny v řešeném území zanesené do ÚAP (<http://wgp.urm.cz>):

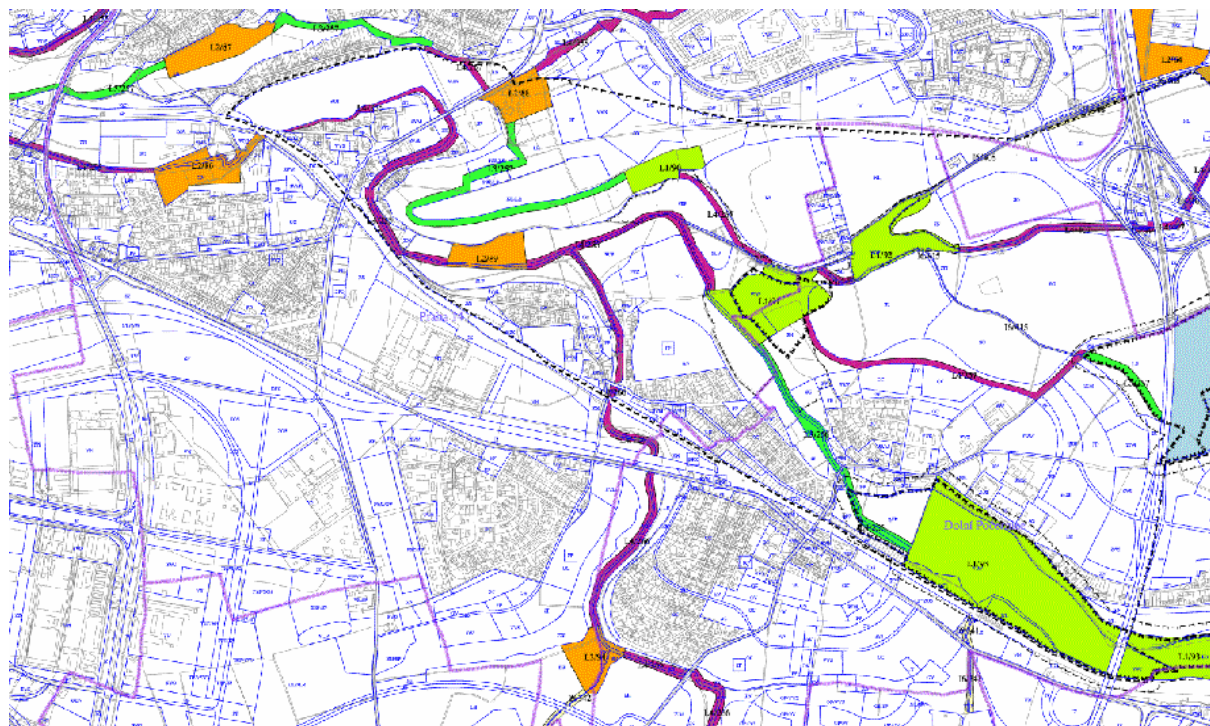
PR V Pískovně (vč. OP) – mokřadní společenstva v zatopené pískovně, údolní louky v povodí Rokytky, významné hnízdiště ptactva (kód ÚSOP 1209); PP Počernický rybník – rybník a přilehlá část zámeckého parku s rozsáhlými rákosinami a vrbinami, významné hnízdiště ptactva (kód ÚSOP 1104)

PPK Klánovice-Čihadla – rozlehlý komplex klánovických lesů s několika zvláště chráněnými územími ve vazbě na Počernický rybník, který je také MZCHÚ, představuje přírodovědecky pozoruhodný komplex a zároveň velmi důležitý rekreační areál (vyhlášen 1991)

L4/266 – lokální (místní) biokoridor – nefunkční, L2/89 – lokální (místní) biocentrum – nefunkční

L3/255, L3/256 – lokální (místní) biokoridor – funkční, L1/91 – lokální (místní) biocentrum – funkční

Lesy (lesy zvláštního určení) vč. OP 50 m od hranice lesa.

Obr. 3.1.17: Územní systém ekologické stability – výkres 19. V řešeném území jsou vymezeny tyto prvky místního ÚSES: L4 (fialová) – lokální (místní) biokoridor – nefunkční, L2 (oranžová) – lokální (místní) biocentrum – nefunkční, L3 (zelená) – lokální (místní) biokoridor – funkční, L1 (světle zelená) – lokální (místní) biocentrum – funkční, dále zvláště chráněná území (ve smyslu zákona 114/1992 Sb.) – PR V Pískovně (černá přerušovaná čára, ochranná pásma zvláště chráněná území (ve smyslu zákona 114/1992 Sb.) (šedá přerušovaná čára) a přírodní park (ve smyslu zákona 114/1992 Sb.) (černá přerušovaná čára). (<http://mpp.praha.eu>)

3.1.2.2 Identifikované znaky přírodní charakteristiky KR

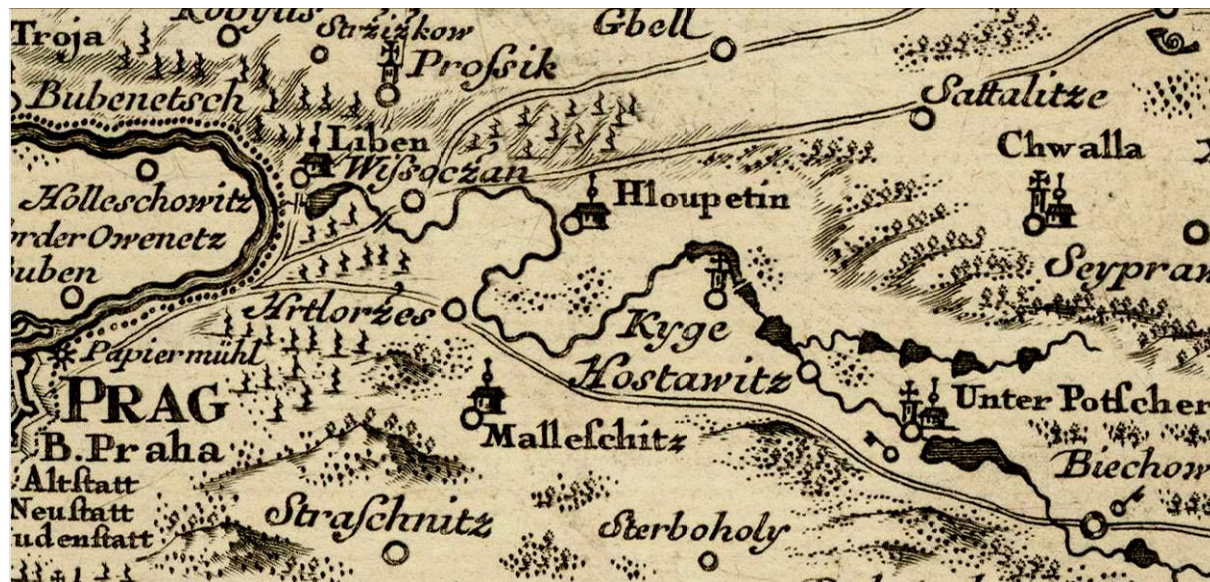
Krajina PDoKP leží oblasti počernického údolí Rokytky. Tato níže položené plošina vymezená v širším měřítku nevýrazným terénem (nejvýraznější zalesněný ostroh Horka vymezující údolí na severu) má poměrně nevýrazný reliéf, který je ovlivněn zejména antropogenními zásahy (železniční násypy). Dnešní krajinnou mozaiku ovlivnily vodní toky, přítoky Rokytky (Hostavický potok), na nichž se objevují i vodní plochy, ovšem ve větší vzdálenosti od řešené lokality. Zde je vedle terénu nejvýraznějším přírodním prvkem především vegetace – luční plochu lemují liniové vegetační doprovody železnice a vodotečí, doplněné v širším kontextu městskou nelesní zelení a zelení zahrad rodinných domů.

Znaky přírodní charakteristiky krajinného rázu v řešeném území ukazuje následující tabulka, ve které jsou jednotlivé znaky klasifikovány dle projevu, významu a cennosti. Tato tabulka jako výstup předchozích analýz následně vstupuje do vlastního hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz (Souhrnná tabulka).

A	Identifikované hlavní znaky přírodní charakteristiky	klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spoleurnující X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
A.1	Mírně zvlněný reliéf Úvalské plošiny.	O	XXX	X
A.2	Tok Hostavického potoka s doprovodnou a břehovou vegetací s bezejmenným levostranným přítokem, v širším měřítku tok Rokytky	+	XX	X
A.3	Zeleň zahrad rodinných domů v širším okolí (Hostavice, Jahodnice, Jiráskova čtvrť, Dolní Počernice)	+	XX	X
A.4	Nelesní zeleň doprovázející komunikace (železnice) a vodoteče, menší plochy lesní zeleně v širším okolí (svahy Horky, niva potoka)	+	X	X
A.5	Městská nelesní zeleň v širším okolí (vč. parkově upravené)	+	X	X
A.6	V širším okolí vodní plochy v údolí Rokytky (Pískovna, Martiňák, Počernický rybník) s cennou břehovou a litorální vegetací (hnízdíště vodního ptactva)	+	X	XX
A.7	Louky, trvalé travní porosty, cennější lokality v údolí Rokytky	+	X	XX

3.2 Kulturní a historická charakteristika KR a její znaky

Kulturní a historická charakteristika KR je dána způsobem využívání krajiny. Projevuje se vnímatelnými znaky, stopami kultivace a osidlování krajiny a způsobem využívání přírodních zdrojů. Kulturní charakteristika s sebou přináší historické souvislosti, a proto nelze jednu od druhé oddělit.

Obr. 3.2.1: Řešené území a jeho okolí na Müllerově mapě Čech z roku 1720 (Jan Kryštof Müller, *Mapa geographica regni Bohemiae in duodecim circulos divisae cum comitatu Glacensi et districtu Egerano adiunctis circumiacentium regionum partibus conterminis ex accurata totius regni perlustratione et geometrica dimensione omnibus, ut par est, numeris absoluta et ad usum commodum nec non omnia et singula distinctius cognospenda XXV sectionibus exhibita a Joh. Christoph Muller, S.C.M. capitane et ingen. A.C.MDCCXX, 557mm x 473mm, 1 : 132 000, © Historický ústav AV ČR*).

Tato mapa završuje období, ve kterém byl autorem poměrně podrobné mapy jednotlivců. Vznikla na základě vojenských, správních a hospodářských požadavků Rakouské monarchie. Na rozdíl od starších mapových podkladů poskytuje řadu údajů o barokní krajině na počátku 18. století. Jsou na ní podrobně zakresleny kromě topografického obsahu (sídlá, vodstvo, schematicky reliéf a zeleň, komunikace) také zemědělské usedlosti, zaniklé osady, mlýny, vinice, doly na zlato, stříbro, měď a další nerostné suroviny, hutě, sklárny, poštovní stanice a mnoho jiných informací, vysvětlených v bohaté legendě mapy. Müllerova mapa vypovídá o tom, jak se měnila mapovaná krajina, poznamenaná vlivem přírodních podmínek a činností člověka během staletí či desetiletí a co zůstalo v její paměti do současnosti. Po řadu let byla předlohou pro tvorbu dalších mapových děl u nás i v zahraničí a byla také podkladem pro první vojenské mapování v českých zemích.

Ukazuje historickou kulturní krajinu východně od Prahy. Kromě Hostavic (Hostawitz), které jsou zachyceny jako ves bez kostela, se na mapě objevují Kyje (Kyge) jako ves s kostelem, Malešice (Malleſchitz) a Hloubětín (Hloupetin) jako vsi se zámek, Dolní Počernice (Unter Potſchernitz) a Chvaly (Chwalla) jako ves s kostelem a zámek. Otevřenou zemědělskou krajinou protéká meandrující Rokyta s Kyjským a Počernickým rybníkem a s přítokem Chvalka s menší rybníční soustavou. Od Prahy na východ prochází císařská vídeňská silnice (dnes Českokobrodská). Západně, blíže ku Praze, jsou dosud zachyceny plochy vinic, pozůstatek slavné vinařské historie okolí Prahy. Krajina oblasti má oproti dnešku charakter venkovského předměstí s vesnicemi, rybníky, poli, loukami a vinicemi, feudálními zámky a kostely. (Laboratoř geoinformatiky UJEP, <http://www.geolab.cz>)

3.2.1 Obecná kulturní a historická charakteristika

Mírně zvlněná krajina v povodí říčky Rokytky lákala k osídlení již v pravěku. Jeho prozatím nejstarší stopy byly zachyceny při horní hraně terasy nad severním bokem velkého Počernického rybníka, kde se dnes rozkládá vilová čtvrť zvaná Vinice (osada lidu tzv. řivnáčské kultury). První slovanští osadníci si vybírali pro svá obydlí místa v blízkosti starých dálkových cest, s vazbou na Trstenickou stezku a další důležité zemské cesty, které se sbíhaly k brodu přes Rokytku. Pravděpodobně v době, kdy se blízká Praha proměnila v hlavní město rozlehlé říše Karla IV., došlo také k ustálení východní cesty ku Praze do dnešní trasy státní silnice a jádra středověkých Dolních Počernic, Hostavic a Kyjí, se od té doby ocitla v odsunutě poloze.

Obr. 3.2.2: Řešené území a jeho okolí na mapě Prvního vojenského mapování, tzv. josefského. (© 1st Military Survey, Austrian State Archive/Military Archive, Vienna; © Geoinformatics Laboratory, University of J. E. Purkyně; © Ministry of Environment of Czech Republic)

Mapování se uskutečnilo v letech 1764-1768 a 1780-1783 (rektifikace) v měřítku 1 : 28.800. Mapy nevznikaly na geodetických základech, polohopis a terénní reliéf se zakreslovaly hrubým odhadem. Hlavní štáb stanovil pro nové mapování vojensky a orientačně důležitý obsah (komunikace, vodstvo a jiné terénní překážky, místa přechodů, budovy, porosty). Mapování prováděli důstojníci vojenské topografické služby projíždějící krajinu na koni. Současně s kresbou map vznikl vojenský popis území obsahující informace, které v mapě nebyly – šířka a hloubka vodních toků, stav silnic a cest, zásobovací možnosti obcí. Velká pozornost byla věnována komunikacím (rozlišeny podle sjízdnosti), řekám, potokům i umělým strouhám, využití půdy (orná půda, louky, pastviny atd.) i různým typům budov – kostely, mlýny. Díky barevnému rozlišení jednotlivých složek (mapy byly ručně kolorovány) je lze snadno identifikovat. Nadmořské výšky se neurčovaly a pro znázorňování terénu a jeho podrobností se zvolilo stínování a šrafování většinou zkříženými šrafami (kreslířskými), bez geometrických hodnot. Mapa je jedinečná svou podrobností ale i tím, že poskytuje nesmírně cenné informace o vývoji krajiny v druhé polovině 18. století, před nástupem průmyslové revoluce. Mapa také dává díky své podrobnosti mnoho informací o urbanistické struktuře jednotlivých sídel a je důležitým podkladem pro poznání podoby obcí na konci 18. století. Po straně mapy byl přiložen seznam obcí s počtem obyvatel a koní (Hostavice: 5 hospodářů/statkářů a 12 zahradníků/domkářů; Kyje: 8 hospodářů a 24 zahradníků; Dolní Počernice: 8 hospodářů a 45 zahradníků). Snímek ukazuje mírně zvlněnou otevřenou zemědělskou krajinu s výrazným hřbetem Horky severně od Kyjí a hranou ostrohu vytvořeného meandrem Rokytky (Čihadla) spadající od dnešního Černého Mostu. Zachyceny jsou vsi Hostavice (Hostawitz), Kyje (Kyge), Hloubětín (Hloupetin) či Dolní Počernice (Unter Potschernitz) ležící uprostřed zemědělské půdy. Zalesněné jsou pouze výrazné svahy Horky a další terénní hrany, v nivách potoků jsou louky. Vedle Kyjského a Počernického rybníka je zde zakreslen rozlehlý rybník na Rokytce u Hostavic (dnes je v této poloze mnohem menší novodobá vodní nádrž V Pískovně) a další rybníky na Chvalce, součást v 19. století zaniklé rybníční soustavy. Z ní byl v polovině 20. století obnoven jen rybník Martiňák (Čeněk). Od Prahy vede na východ císařská silnice (Českokobrodská). Zdejší krajina má dosud výrazně zemědělský charakter, který dosud není ovlivněn blízkostí hlavního města ani rozsáhlejší stavební činností. (Laborař geoinformatiky UJEP, <http://www.geolab.cz>)

Lokalita NS se nachází na území Prahy 14, která zahrnuje původní historické obce Kyje, Hloubětín, Hostavice a sídliště Černý Most, na hranicích katastrů Hostavic a Kyjí. Ves Hostavice, původně blatná ves nazývaná Hostawicz, do jejíhož urbanistického vývoje výrazně zasáhlo až 20. století, je písemně poprvé doložena k roku 1432. Do poloviny 19. století měla obec venkovský zemědělský ráz, dnes je jako součást Prahy mozaikou různorodé zástavby, infrastruktury i zemědělských a přírodních ploch.

V roce 1848, kdy bylo zrušeno vrchnostenské zřízení, byly Dolní Počernice samostatným pastvím v Kouřimském kraji. V předhusitském období bylo majetkem rodiny Pušů, v roce 1381 Jana z Cách. Roku 1508 uvádí se majitelem Jan Široký z Mirovic. Panství nakrátko spadlo na krále, roku 1562 už je ve vlastnictví Matěje Hůlky, roku 1592 je poté

postoupeno Marii Čejkové z Řezna. Čejkové z Olbramovic je pak drželi až do třicetileté války, v průběhu níž se vystřídal několik majitelů. Roku 1644 se majitelem stal hrabě Rudolf Colloredo. V průběhu 18. století získali ves hrabata ze Sweert, kteří ji drželi až do roku 1803. Od roku 1809 pak byly Dolní Počernice majetkem Václava Dohalského a od roku 1825 v majetku Enisů.

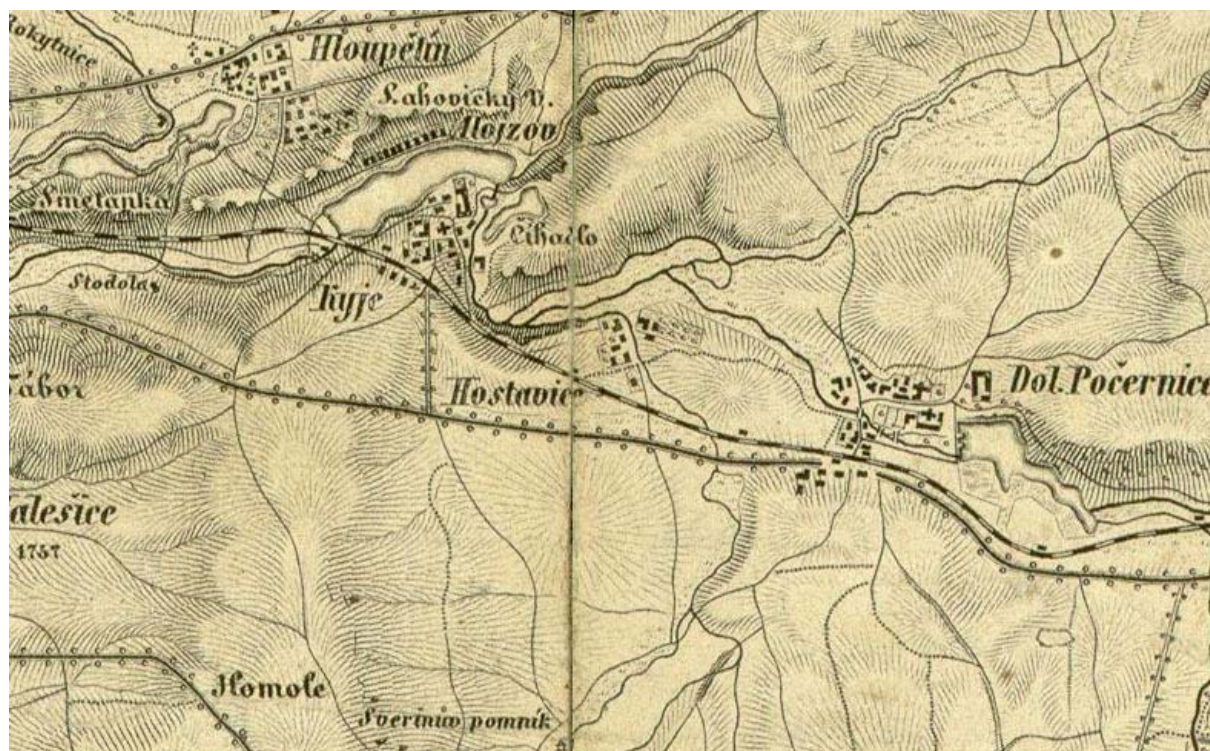

Obr. 3.2.3: Řešené území a jeho okolí na mapě II. vojenského mapování, tzv. Františkova. (© 2nd Military Survey, Austrian State Archive/Military Archive, Vienna; © Geoinformatics Laboratory, UJEP; © Ministry of Environment of Czech Republic)

Druhé vojenské mapování proběhlo na území celé tehdejší monarchie v období 1807-1869. Rozhodnutí císaře Františka II. o provedení nového mapování bylo ovlivněno především vojenskými důvody, vyvolanými napoleonskými válkami, kdy se projevovaly nedostatky mapových podkladů prvního vojenského mapování vyhotovených se značnými nepřesnostmi, hrubou zeměpisnou orientací a s výraznými deformacemi. Měřítko zůstalo stejné jako u prvního vojenského mapování, tedy 1:28.800. Na rozdíl od josefského mapování však mapování Františkovu předcházelo budování souvislé trigonometrické sítě, která sloužila nejen vojenskému mapování, ale také mapování katastrálnímu započatému v roce 1816, které bylo později použito jako podklad pro mapování vojenské. Výšky významných objektů byly určovány trigonometricky, pro znázornění reliéfu se používaly sklonové šrafy. Na pravém okraji barevně vyhotovených sekcí byl připojen seznam obcí a osad, počet domů a stájí i údaje o tom, kolik tam lze umístit mužů a koní (Dolní Počernice: 50 domů, 32 stájí, 54 mužů a 20 koní; Hostavice: 20 domů, 4 stáje, 10 mužů a 4 koně; Kyje: 27 domů, 14 stájí, 20 mužů a 12 koní; osada Aloisov: 29 domů, 2 stáje, 10 mužů a žádný kůň). Mapy druhého vojenského mapování jsou zajímavým a užitečným zdrojem údajů pro poznání vývoje krajiny. Obsah mapy je v podstatě totožný s prvním vojenským mapováním, zobrazuje však situaci v době nastupující průmyslové revoluce. Je zde zachycena poměrně velká ves Dolní Počernice (Unter Počernitz) s velkým rybníkem, kostelem, zámek a velkým dvorem, drobná vesnička Hostavice (Hostawitz) a ves Kyje (Kej) s rybníkem, zámek a kostelem. Oproti prvnímu vojenskému mapování již není u Hostavic zachycen v nivě Rokytky rybník, nejsou zde zachyceny ani dnešní vodní plochy v údolí Rokytky. Zemědělská krajina je téměř odlesněná, intenzivně zemědělsky obhospodařovaná. Rozsáhlá pole doplňují v nivách vodních toků louky, na svazích lesní zeleň, cesty lemují aleje. Z Prahy (von Prag) vede na východ na Kolín (nach Kolin) významná silnice (dnešní Českobrodská). Do mapy je zakreslena i trasa olomoucko-pražské dráhy zprovozněné v roce 1845, která těsně míjí Hostavice a Dolní Počernice předěluje na dvě části spojené viaduktem. Zdejší krajina má dosud, podobně jak je zachyceno na mapě z konce 18. století, výrazně zemědělský charakter, který dosud není ovlivněn blízkostí hlavního města ani rozsáhlejší stavební činností. (Laborať geoinformatiky UJEP, <http://www.geolab.cz>)

Hostavice a Kyje byly s desítkami dalších vsí součástí rozsáhlého panství Uhříněves v Kouřimském kraji. Sama Uhříněves se připomíná v roce 1228 jako majetek kláštera sv. Jiří na Pražském hradě. Na konci 13. století se píše o komendě templářského řádu, po jejím zrušení se Uhříněves dostala roku 1312 do držení komendy křižovníků svatého Jana s bílou hvězdou na Malé Straně. V roce 1449 zápisný držitel Jan z Kunvaldu prodal ves staroměstské obci, která ji vlastnila až do roku 1547. Po konfiskaci Uhříněves prodána

Hanušovi z Rensperka, jehož dědici ves prodali roku 1579 Jaroslavovi Smiřickému ze Smiřic. Po roce 1622 se dostala do držení Liechtensteinů, za nichž došlo k přikoupení mnoha statků a vzniku samostatného panství. Liechtensteinové pak vlastnili uhřetěveské panství až do zániku patrimoniální správy.

Obr. 3.2.4: Řešené území na mapě pražského okolí z poloviny 19. století.

Mapa přehledně ukazuje strukturu zdejší krajiny v polovině 19. století. Zvlněná krajina s výraznějšími útvary Horka a Čihadla. Hlavním osy v území tvoří dnešní Českobrodská silnice a železnice pražsko-olomoucké dráhy z roku 1845. Rozsah zástavby Hostavic, Kyjí a Dolních Počernic se oproti předchozímu mapování nezměnil. Zdejší krajina má nadále výrazně zemědělský charakter, kde jsou venkovská sídla rozložena uprostřed svých polí členěných polními cestami, doplněna rybníky, loukami a podmáčenými polohami v nivách vodních toků, silnicemi s alejemi a železnicí. (© Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích, <http://archiv.cbvk.cz>)

Nejstarší stavbou celé Prahy 14 je kostel sv. Bartoloměje v Kyjích (ves Kyje je písemně doložena už v roce 1052). Byl založen pražským biskupem Janem II. v letech 1226 – 1236 a postaven v románském slohu jako tzv. tribunový kostel. Přímo v Hostavicích žádné kulturní nemovitě památky nejsou. Na hostavické návsi před domem čp. 7 stojí zvonice s jehlancovitou šindelovou stříškou, která snad pochází z roku 1730. Ve starém jádru na místě usedlosti čp. 9 byl vybudován objekt označovaný jako Hostavický zámček (od roku 1950 zde byla umístěna mateřská a základní škola, v současnosti v něm sídlí Vysoká škola tělesné výchovy a sportu Palestra), který ještě ve třicátých letech 20. století patřil ke Kolmanově velkostatku. Pochází z druhé poloviny 19. století a je obklopen zachovalým lesoparkem. Novodobý zámek tvoří patrová obdélná budova v průčelí s rizalitem zakončeným trojúhelníkovým štítem.

V roce 1934 koupila Kolmanův velkostatek, tj. všechny hospodářské budovy, zámek, park a pozemky, firma Tomáše Bati, který zde hodlal podnikat podle vlastního velkorysého projektu. Sám dal vypracovat regulační plán i zastavovací projekt a žádal o povolení parcelace podle vlastních propozic. Podal v nich obraz krásného zahradního města na pláni na Čihadlech s náměstím a spolkovým domem, kavárnou, klubovými místnostmi, lázněmi a tělocvičnou. Atraktivní obytný soubor měly tvořit buďto dvojdomky, nebo domky ve skupinách, obklopené trávníky a položené do zahrad bez vysokých plotů. Samozřejmě byla škola a obchodní centrum. V údolí Rokytky byl plánován sportovní stadion a tenisové dvorce. Stát dal ale tehdy na Čihadlech přednost vojenskému cvičišti a Baťa byl nucen od